

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 21.9.2005
COM(2005) 443 definitief

2005/0188 (CNS)

Voorstel voor een

BESCHIKKING VAN DE RAAD

betreffende het specifiek programma "Capaciteiten" tot uitvoering van het zevende kaderprogramma (2007-2013) van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING (EG-VERDRAG)

1. CONTEXT VAN DE VOORSTELLEN

De vijf voorstellen voor specifieke programma's sluiten aan op het voorstel van de Commissie voor een zevende kaderprogramma (2007-13), aangenomen op 6 april 2005¹. De voorgestelde structuur zijn vier specifieke programma's – "Samenwerking", "Ideeën", "Mensen" en "Capaciteiten", die elk overeenstemmen met een belangrijke doelstelling van het Europese onderzoeksbeleid, en één specifiek programma voor de eigen acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek. De Commissie zal voorstellen indienen voor de "regels voor deelname en verspreiding" die van toepassing zijn op het zevende kaderprogramma.

De politieke context en doelstellingen zijn die welke zijn opgenomen in de Mededeling "Bouwen aan de EOR van kennis voor groei"². Het realiseren van deze doelstellingen en de volledige uitvoering van de specifieke programma's zullen een verdubbeling vereisen van het budget zoals door de Commissie voorgesteld.

Onderzoek, technologie, onderwijs en innovatie zijn belangrijk om op lange termijn en op duurzame wijze banen te creëren. Zij zijn eveneens van essentieel belang voor economische groei, concurrentievermogen, gezondheid, levenskwaliteit en milieu. Het kaderprogramma voor onderzoek is, naast de communautaire programma's op het gebied van onderwijs en innovatie, erop gericht om vorderingen te maken in de richting van de kenniseconomie en -maatschappij. De specifieke programma's van het zevende kaderprogramma zijn bedoeld om, in combinatie met de nodige nationale en particuliere inspanningen, belangrijke zwaktes aan te pakken in het niveau, de kwaliteit en de impact van het Europese onderzoek. De verspreiding en overdracht van kennis is een essentiële toegevoegde waarde van de Europese onderzoeksacties, er worden maatregelen genomen om het gebruik van de resultaten door de industrie, beleidsmakers en maatschappij te vergroten.

Europa moet eenvoudig meer investeren in onderzoek, en een nieuw accent is nodig indien de Europese Unie vorderingen wil maken in de richting van de doelstelling om tegen 2010 3% van haar BBP in onderzoek te investeren. Het zevende kaderprogramma zal hiertoe bijdragen, zowel via directe financiering, maar ook door als hefboom te fungeren voor aanvullende openbare en particuliere investeringen in onderzoek.

Europa heeft meer onderzoekers nodig om zijn onderzoeksinspanningen te vergroten en te verbeteren. Samen met andere acties, zoals het Europees Handvest voor Onderzoekers en nationale beleidsmaatregelen, beoogt het zevende kaderprogramma meer mensen te stimuleren om een onderzoeksloopbaan te beginnen en voort te zetten, en opnieuw leidend onderzoekstalent naar Europa aan te trekken.

Financiële steun op Europees niveau biedt kansen om de excellentie en effectiviteit van onderzoek te vergroten die niet op nationaal niveau kunnen worden gecreëerd. De specifieke programma's van het zevende kaderprogramma houden een verdere consolidatie van de Europese Onderzoeksruiimte in, brengen kritische massa en structuren op nieuwe

¹ COM(2005)119.

² COM(2005)118.

onderzoeksgebieden en langs nieuwe wegen tot stand, en zorgen voor verdere ondersteuning van het vrije verkeer van ideeën, kennis en onderzoekers.

Tijdens de volledige uitvoeringsfase van de specifieke programma's zal het potentieel voor acties op Europees niveau ter versterking van de excellentie op het gebied van onderzoek maximaal worden benut, met name door EU-wijde aanbestedingen ondersteund door een rigoureuze en onafhankelijke evaluatie van de voorstellen. Dit impliceert het aanwijzen en ondersteunen van bestaande excellentie overal waar deze in de Europese Unie voorhanden is alsmede het creëren van capaciteiten voor toekomstige onderzoeksexcellentie.

De impact van de specifieke programma's zal worden versterkt via complementariteit met andere communautaire beleidslijnen en programma's, en met name de Structuurfondsen, de onderwijsprogramma's en het programma Concurrentievermogen en innovatie.

2. VOORAFGAAND OVERLEG

Bij de opstelling van de voorstellen voor specifieke programma's is rekening gehouden met de zienswijzen die door de EU-instellingen, met name het Europees Parlement en de Europese Raad, alsmede door andere stakeholders inclusief onderzoekers en gebruikers van onderzoek zijn geformuleerd. Daartoe behoren ook de lopende besprekingen en inspraak in verband met het voorstel voor de besluiten van het zevende kaderprogramma, het uitgebreide overleg en de inspraak tijdens de totstandkoming van dat voorstel, en verdere werkzaamheden in verband met het aanwijzen van toekomstige onderzoeksprioriteiten zoals die welke door de Europese Technologieplatforms worden ondernomen.

De voorstellen voor specifieke programma's steunen op de grondige effectbeoordeling naar aanleiding van het voorstel voor het zevende kaderprogramma³, waaruit de grote en specifieke toegevoegde waarde van elk voorgesteld specifiek programma naar voren is gekomen. Bovendien houden de voorstellen rekening met het resultaat van de vijfjarenbeoordeling van het kaderprogramma.⁴

3. JURIDISCHE ASPECTEN

De voorstellen voor de specifieke programma's zijn gebaseerd op titel XVIII van het Verdrag, artikelen 163 tot 173, en met name artikel 166, lid 3, betreffende de uitvoering van het kaderprogramma door middel van specifieke programma's.

4. BUDGETTAIRE UITVOERING

Het bij elke voorgestelde beschikking bijgevoegde financieel memorandum behandelt de budgettaire implicaties en de personele en administratieve middelen.

De Commissie is voornemens een uitvoerend agentschap op te richten dat wordt belast met bepaalde taken vereist voor de uitvoering van de specifieke programma's "Samenwerking",

³ SEC(2005) 430.

⁴ COM(2005) 387.

“Mensen” en “Capaciteiten”. Deze benadering wordt eveneens gevolgd voor de uitvoering van het programma “Ideeën” (zie punt 7.2 hieronder).

5. EEN COHERENTE EN FLEXIBELE UITVOERING

5.1. Aanpassen aan nieuwe behoeften en kansen

Het is van vitaal belang dat de uitvoering van de specifieke programma's voldoende flexibel is om Europa in staat te stellen aan de spits te blijven van de wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen en in te spelen op opkomende wetenschappelijke, industriële, beleids- of maatschappelijke behoeften. Die acties welke de onderzoekers zelf in staat stellen onderwerpen aan te wijzen zullen bijzonder belangrijk zijn in dat opzicht. Voor andere acties zal een en ander in de eerste plaats worden gerealiseerd via de werkprogramma's die jaarlijks zullen worden geactualiseerd. Dit zal gebeuren met hulp van de comités van vertegenwoordigers van de lidstaten voor zover erin is voorzien dat de comités zich duidelijk op de werkprogramma's richten. Herzieningen kunnen er sneller komen wanneer nieuwe prioriteiten een urgent antwoord vereisen, met name prioriteiten die voortvloeien uit onvoorziene beleidsbehoeften.

Bij deze meerjarenprogrammering is veel ruimte voor inspraak om ervoor te zorgen dat de ondersteunde activiteiten relevant blijven voor de zich ontwikkelende onderzoeksbehoeften van de industrie en het EU-beleid. Er zal extern advies worden gevraagd, inclusief voor elk van de thema's binnen het specifiek programma Samenwerking, met een effectieve multidisciplinaire en evenwichtige academische en industriële inbreng.

Voor het programma Ideeën zal een volledig nieuwe aanpak worden gevolgd, waarbij de opstelling van een jaarlijks werkprogramma zal worden toevertrouwd aan een onafhankelijke wetenschappelijke raad als onderdeel van de oprichting van een autonome Europese Onderzoeksraad (zie punt 7.2 hieronder).

Met name wat het programma Samenwerking betreft zal aanvullende externe inspraak worden bevorderd van met name de **Europese Technologieplatforms** die op diverse gebieden worden opgericht en een belangrijke en dynamische rol moeten spelen bij de zorg voor industriële relevantie. De onderzoeksprioriteiten die zijn aangewezen in de strategische onderzoeksagenda's welke door de platforms zijn opgesteld zijn terdege in aanmerking genomen in de voorstellen voor specifieke programma's, en er zal in belangrijke mate mee rekening worden gehouden in de meerjarenprogrammering.

Andere fora en groepen kunnen de Commissie te gelegener tijd advies verstrekken over nieuwe prioriteiten op bepaalde gebieden, zoals het Europees Strategieforum inzake onderzoeksinfrastructuren (ESFRI) en platforms die zijn opgezet om na te denken over strategische onderzoeksagenda's welke relevant zijn voor sectoren van sociaal of milieubeleid.

Een belangrijke nieuwe kans die het kaderprogramma biedt betreft een innovatief financieringsmechanisme, de **risicodelende financieringsfaciliteit**, gericht op het bevorderen van OTO-uitgaven door de privé-sector door het verbeteren van de toegang tot leningen van de Europese Investeringsbank (EIB) voor grote Europese acties die vereisen dat meerdere financieringsbronnen, inclusief leningen, worden gecombineerd. Onder deze grote Europese acties worden verstaan “gezamenlijke technologie-initiatieven” en grote collaboratieve

projecten die rechtstreeks uit het kaderprogramma op grond van het programma Samenwerking worden gefinancierd, en projecten voor nieuwe onderzoeksinfrastructuur krachtens het programma Capaciteiten. Andere grote Europese collaboratieve projecten zoals Eurekaprojecten komen eveneens in aanmerking, een en ander in overeenstemming met de subsidiabiliteitscriteria. De beoogde bijdrage uit de specifieke programma's aan de EIB zal in belangrijke mate de toegang tot financiering met vreemd vermogen verbeteren en daardoor een belangrijk hefboomeffect hebben op particuliere investeringen in OTO.

5.2. Horizontale kwesties

De Commissie zal, rekening houdend met de gewaarborgde autonomie en onafhankelijkheid van de Europese Onderzoeksraad in het programma Ideeën, zorg dragen voor de algemene coherentie bij de uitvoering van het zevende kaderprogramma.

De werkprogramma's van de andere specifieke programma's zullen op gecoördineerde wijze worden herzien om ten volle rekening te kunnen houden met horizontale kwesties. Ook de comités van vertegenwoordigers van de lidstaten dragen een belangrijke verantwoordelijkheid in het bijstaan van de Commissie bij de zorg voor samenhang en coördinatie van de uitvoering binnen en over de specifieke programma's heen. Dit impliceert een hoog niveau van coördinatie binnen de lidstaten en tussen de vertegenwoordigers in de comités in hun verschillende samenstellingen.

Voor zover te ondersteunen acties in hoge mate relevant zijn voor verschillende onderdelen van de specifieke programma's Samenwerking, Mensen en Capaciteiten, zal van gezamenlijke uitnodigingen gebruik worden gemaakt waarbij wordt voortgebouwd op de ervaring die met het zesde kaderprogramma werd opgedaan. Dit zal bijzonder belangrijk zijn voor horizontale onderzoeksonderwerpen betreffende de thema's van het programma Samenwerking, en dergelijke uitnodigingen zullen duidelijk worden aangewezen in het werkprogramma.

De volgende horizontale kwesties betreffende de specifieke programma's Samenwerking, Mensen en Capaciteiten zijn van bijzonder belang en onderworpen aan speciale regelingen voor een gecoördineerde aanpak:

- *Internationale samenwerking*: al deze specifieke programma's staan open voor internationale samenwerking, en hebben specifieke acties in dat opzicht. Een strategische benadering binnen het kaderprogramma bestaat erin de excellentie en het concurrentievermogen van het Europese onderzoek te bevorderen en specifieke algemene of regionale kwesties te behandelen voor zover er een wederzijds belang en voordeel bestaat. Overeenkomstig deze strategie zal worden gezorgd voor een coherente benadering in alle specifieke programma's, en het programma Capaciteiten zal een belangrijke rol spelen in dat opzicht.
- *Onderzoeksinfrastructuren*: onderzoeksinfrastructuren worden vooral in het programma Capaciteiten ondersteund, en dit programma zal zorgen voor coördinatie met relevante onderzoeksactiviteiten in de andere programma's, met name het programma Samenwerking.
- *Horizontaal beleidsonderzoek*: er zullen regelingen worden getroffen voor effectieve coördinatie binnen de Commissiediensten, met name om ervoor te zorgen dat de activiteiten blijven inspelen op de behoeften van de ontwikkelingen in het EU-beleid.

Hiertoe kan bij de meerjarenprogrammering een beroep worden gedaan op de gebruikersgroepen van de verschillende Commissiediensten die te maken hebben met de betrokken beleidssector; voorts zal in deze context een interne structuur worden gecreëerd om te zorgen voor de coördinatie van mariene wetenschap en technologieën binnen de relevante thematische gebieden.

- *KMO-deelname*: de deelname van KMO's zal worden geoptimaliseerd binnen de specifieke programma's. Naast de versterkte KMO-specifieke acties in het programma Capaciteiten wordt met de onderzoeksbelangen van de KMO's rekening gehouden in het programma Samenwerking en zullen onderwerpen die van bijzonder belang zijn voor de KMO's nader worden aangewezen in de werkprogramma's en uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; bij de activiteiten in het programma Mensen wordt speciaal de klemtoon gelegd op de rol van de KMO's; en de KMO's zullen ook kunnen deelnemen aan het programma Ideeën. De beoogde vereenvoudigingsmaatregelen en de verhoogde flexibiliteit bij het kiezen van het adequate financieringssysteem zullen met name KMO-deelname in de hand werken.
- *Verspreiding en overdracht van kennis*: de noodzaak om de verspreiding van onderzoeksresultaten te bevorderen is een belangrijk element in alle specifieke programma's, waarbij de nadruk vooral ligt op de overdracht van kennis tussen landen, over de disciplines heen en van de academische wereld naar de industrie, inclusief via de mobiliteit van onderzoekers. Het betrekken van potentiële gebruikers bij het helpen vaststellen van prioriteiten (met name via de Europese Technologieplatforms) is in dat opzicht belangrijk. De complementaire acties krachtens het programma Concurrentievermogen en innovatie zullen het gebruik van onderzoeksresultaten eveneens versterken door innovatiebelemmeringen aan te pakken en innovatiecapaciteiten te versterken.
- *Wetenschap in de maatschappij*: deze activiteit in het programma Capaciteiten zal eveneens een rol spelen in zoverre deze ervoor zal zorgen dat maatschappelijke aspecten naar behoren in aanmerking worden genomen in alle specifieke programma's, en interacties tussen wetenschappers en het grote publiek worden uitgediept.

6. METHODEN VOOR VEREENVOUDIGING EN BEHEER

In aansluiting op de ideeën die worden gepresenteerd in het werkdocument van de Commissie van 6 april 2005 en een uitgebreide dialoog met de lidstaten en stakeholders op basis van dat document zal een belangrijke vereenvoudiging worden gerealiseerd in de uitvoering van het zevende kaderprogramma. Veel van de voorgestelde maatregelen worden gepresenteerd in de regels voor deelname en verspreiding, met name maatregelen om de bureaucratie sterk te verminderen en de financieringssystemen en rapportage-eisen te vereenvoudigen.

Binnen de specifieke programma's hebben de voorgestelde verbeteringen betrekking op:

- Verbeterde efficiency en consistentie in uitvoering via de externalisering van administratieve taken aan een uitvoerend agentschap.
- Rationalisering van de financieringssystemen waarbij elk specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die nodig zijn om de doelstellingen van het programma te realiseren.

- Een duidelijkere presentatie van de evaluatiecriteria in de werkprogramma's overeenkomstig de principes die zijn opgenomen in elk specifiek programma.
- Duidelijk gepresenteerde werkprogramma's zodat potentiële deelnemers goed geïnformeerd zijn over de beschikbare mogelijkheden die aan hun bepaalde behoeften en belangen voldoen. Zo zullen in de werkprogramma's en uitnodigingen waar nodig onderwerpen naar voren worden gehaald die van bijzonder belang zijn voor KMO's of in verband waarmee samenwerking met derde landen nuttig is.
- Vereenvoudigingen in andere opzichten, zoals het stroomlijnen van de goedkeuring van projecten, de nieuwe financierings- en steunsystemen, en verder gebruik van databases en informatietools met het oog op betere communicatie.

7. INHOUD VAN DE SPECIFIEKE PROGRAMMA'S

7.1. Samenwerking

Het specifiek programma Samenwerking is bedoeld om leiderschap te verkrijgen op essentiële wetenschappelijke en technologische gebieden door het ondersteunen van samenwerking tussen universiteiten, industrie, onderzoekcentra en overheden in heel de Europese Unie en in de rest van de wereld. Uit eerdere kaderprogramma's blijkt dat dergelijke acties wel degelijk een impact hebben op inspanningen om het onderzoek in Europa te herstructureren en de middelen te bundelen en een hefboomwerking te geven. Het zevende kaderprogramma zal ervoor zorgen dat deze effecten zich op grotere schaal doen gevoelen, en de negen voorgestelde thema's stemmen overeen met de belangrijkste terreinen voor bevordering van kennis en technologie, waar excellent onderzoek moet worden versterkt om de Europese uitdagingen op sociaal, economisch, milieu-, industriegebied en op het gebied van volksgezondheid aan te pakken.

Het programma neemt op bepaalde punten heel wat over uit vorige kaderprogramma's en bouwt op de aangetoonde toegevoegde waarde van dergelijke Europese steun. Er zijn in dit specifiek programma bovendien belangrijke nieuwigheden die in verband met de uitvoering speciale aandacht vereisen:

- Inspelen op de behoefte aan ambitieuze pan-Europese publiek/private partnerschappen om de ontwikkeling van belangrijke technologieën te versnellen via het opstarten van **gezamenlijke technologie-initiatieven**⁵. Een eerste pakket initiatieven met duidelijke doelstellingen en prestaties werd vastgesteld op de gebieden innovatieve geneeskunde, nanoelektronica, ingebedde computersystemen, waterstof en brandstofcellen, luchtvaart- en luchtverkeersbeheer en wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid. Deze zijn het voorwerp van afzonderlijke voorstellen (bv. op grond van artikel 171 van het Verdrag). Tijdens de uitvoering van het zevende kaderprogramma kunnen nog andere gezamenlijke technologie-initiatieven worden aangewezen, bijvoorbeeld op het gebied van elektriciteitsopwekking met nucleaire en hernieuwbare energie.

⁵ Zoals voorzien in het werkdokument van de Commissie, Report on European Technology Platforms and Joint Technology Initiatives: Fostering Public-Private R&D Partnerships to Boost Europe's Industrial Competitiveness, SEC(2005) 800, 10 juni 2005.

- Een versterkte aanpak van de coördinatie van nationale onderzoeksprogramma's. Het succesvolle **ERA-NET**-systeem wordt voortgezet en geïmplementeerd binnen de thema's. Bestaande ERA-NET's uit het zesde kaderprogramma worden in de mogelijkheid gesteld follow-upvoorstellen in te dienen om hun samenwerking te verdiepen of de consortia uit te breiden tot nieuwe deelnemers, en er wordt ondersteuning gegeven aan nieuwe ERA-NET's om nieuwe onderwerpen aan te pakken. Het systeem zal eveneens openstaan voor overheidsinstanties die een onderzoeksprogramma plannen dat nog niet loopt. Daarnaast zal een ERA-NET-plus systeem worden ingevoerd om een prikkel te verschaffen voor gezamenlijke uitnodigingen voor transnationale onderzoeksprojecten die onder een aantal landen worden georganiseerd.
- In navolging van het experiment met het Partnerschap voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden (EDCTP), een artikel 169-initiatief, zijn nog vier andere **artikel 169-initiatieven** aangewezen met nauwe samenwerking van de lidstaten. Deze initiatieven op het gebied van ambient assisted living, Oostzeedonderzoek en metrologie worden opgenomen in het programma Samenwerking; een artikel 169-initiatief om nationale KMO-gerelateerde onderzoeksprogramma's samen te brengen wordt vermeld in het programma Capaciteiten. Tijdens de uitvoering van het zevende kaderprogramma kunnen nog andere initiatieven worden aangewezen.
- Er is voorzien in een meer gerichte benadering van **internationale samenwerking** binnen elk thema en over de thema's heen, waarbij specifieke samenwerkingsacties in de werkprogramma's moeten worden aangewezen overeenkomstig de beoogde strategische benadering van internationale samenwerking en via beleidsdialogen en netwerken met verschillende regio's of partnerlanden.
- In het kader van elk thema wordt een component ondersteund om een flexibel inspelen mogelijk te maken op **opkomende behoeften en onvoorziene beleidsbehoeften**; voor de uitvoering wordt voortgebouwd op de ervaring met de programma's voor wetenschappelijke steun voor beleid en nieuwe en opkomende wetenschap en technologie die zijn ingevoerd met het zesde kaderprogramma, alsmede het programma voor toekomstige en opkomende technologie op ICT-gebied.

7.2. Ideeën

Europa presteert niet goed in termen van echt uitstekend onderzoek of het beheersen van nieuwe snelgroeiende wetenschapsgebieden. Het programma Ideeën voorziet in een pan-Europees mechanisme voor het ondersteunen van echt creatieve wetenschappers, ingenieurs en geleerden, van wie de nieuwsgierigheid en dorst naar kennis het meeste uitzicht bieden op de onvoorspelbare en spectaculaire ontdekkingen die de voortgang van het menselijke inzicht kunnen veranderen en nieuwe perspectieven voor technologische vooruitgang en het oplossen van aanslepende sociale en milieuproblemen kunnen openen. Het opvoeren van de kwaliteit van fundamenteel onderzoek via Europawijde concurrentie zal belangrijke sociale en economische voordelen genereren⁶.

In het programma "Ideeën" wordt de term *grensverleggend onderzoek* gebruikt die de uitdrukking is van een nieuw begrip van fundamenteel onderzoek. "Grensverleggend

⁶ *Frontier Research: the European Challenge*. Rapport van de Groep van Deskundigen op Hoog Niveau, Europese Commissie, mei 2005.

onderzoek”, dat een speerpuntpositie inneemt in het creëren van nieuwe kennis, is een intrinsiek riskante onderneming waarbij fundamentele vorderingen in wetenschap, technologie en engineering worden nagestreefd zonder rekening te houden met bestaande grenzen tussen disciplines of nationale grenzen.

Dit programma volgt een benadering die erin bestaat dat projecten "door onderzoekers worden aangestuurd", waardoor onderzoekers de ruimte krijgen om hun eigen onderwerpen voor te stellen. Er worden subsidies verleend voor individuele teams, zodat een team kan kiezen voor een samenstelling die geschikt is voor het uitvoeren van een project en onderzoekers kan aantrekken uit één of meerdere instellingen, en nationaal of internationaal kan opereren. In alle gevallen moeten wetenschappelijke excellentie en niet administratieve eisen bepalend zijn bij de vorming van de teams. Het programma verschilt van nationale financieringsacties voor fundamenteel onderzoek door zijn strategische doelstellingen en Europese reikwijdte.

De oprichting van een **Europese Onderzoeksraad** (ERC) voor het uitvoeren van het programma Ideeën betekent een nieuwe start. Twee essentiële structurele componenten van de ERC worden opgericht – een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad en een specifieke uitvoeringsstructuur. De ERC werkt volgens de beginselen van vertrouwen, geloofwaardigheid en transparantie, moet adequate financiële middelen verstrekken, zeer efficiënt werken, een hoge mate van autonomie en integriteit waarborgen en voldoen aan de eisen van aanspreekbaarheid.

De **Wetenschappelijke Raad** bestaat uit vertegenwoordigers van de Europese wetenschappelijke wereld op het hoogste niveau, die handelen op persoonlijke titel, onafhankelijk van politieke of andere belangen. De leden ervan worden aangesteld door de Commissie na een onafhankelijke aanwijzingsprocedure.

Het mandaat van de Wetenschappelijke Raad omvat:

- (1) *Wetenschappelijke strategie*: Opstelling van de algemene wetenschappelijke strategie voor het programma in het licht van wetenschappelijke kansen en Europese wetenschappelijke behoeften. Op permanente basis, in overeenstemming met de wetenschappelijke strategie, de opstelling van het werkprogramma en nodige wijzigingen, inclusief uitnodigingen tot het indienen van voorstellen en criteria op basis waarvan voorstellen moeten worden gefinancierd, en, zo nodig, de vaststelling van specifieke onderwerpen of doelgroepen (bijvoorbeeld jonge/opkomende teams).
- (2) *Monitoring en kwaliteitscontrole*: In voorkomend geval, vanuit wetenschappelijk oogpunt, standpuntbepalingen inzake uitvoering en beheer van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, evaluatiecriteria, peer review-processen inclusief de selectie van deskundigen en de methoden voor peer review en voorstevaluatie, op basis waarvan het te financieren voorstel zal worden bepaald, alsook alle andere aangelegenheden die van invloed zijn op de prestaties en impact van het specifiek programma, en de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek. Monitoring van de kwaliteit van de activiteiten en evaluatie van de programma-uitvoering en –prestaties en aanbevelingen voor corrigerende of toekomstige acties.
- (3) *Communicatie en verspreiding*: Communicatie met de wetenschappelijke wereld en belangrijkste stakeholders over de activiteiten en prestaties van het programma en de

beraadslagingen van de ERC. Regelmatige rapportage aan de Commissie over zijn activiteiten.

De **specifieke uitvoeringsstructuur** is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma, zoals geregeld in het jaarlijkse werkprogramma. Deze structuur geeft met name uitvoering aan de evaluatieprocedures, de peer review en het selectieproces overeenkomstig de door de Wetenschappelijke Raad vastgestelde beginselen en draagt zorg voor het financiële en wetenschappelijke beheer van de subsidies. In dit verband is de Commissie in eerste instantie voornemens een uitvoerend agentschap op te richten waaraan zij de uitvoeringstaken zal delegeren. De uitvoeringsstructuur onderhoudt continu nauwe contacten met de Wetenschappelijke Raad over alle aspecten van de programma-uitvoering. Later, en behoudens een onafhankelijke evaluatie van de efficiency van de structuren en mechanismen van de ERC, kan een alternatieve structuur, bijvoorbeeld krachtens de bepalingen van artikel 171 van het Verdrag worden opgericht.

De Europese Commissie staat borg voor de volledige autonomie en integriteit van de Europese Onderzoeksraad. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid van de Commissie voor de uitvoering van het programma inhoudt dat zij er zorg voor draagt dat de uitvoeringsstructuur van de ERC wordt opgericht, en dat het programma door de ERC wordt uitgevoerd overeenkomstig de doelstellingen, de wetenschappelijke richtsnoeren en de eisen van wetenschappelijke excellentie, zoals deze worden bepaald door de Wetenschappelijke Raad, die onafhankelijk optreedt.

De Commissie is verantwoordelijk voor de formele goedkeuring van het werkprogramma voor het programma “Ideeën”. Zij oefent deze verantwoordelijkheid uit overeenkomstig de hierboven behandelde benadering. In principe keurt de Commissie het werkprogramma goed zoals het wordt voorgesteld door de Wetenschappelijke Raad. Indien de Commissie het werkprogramma niet kan goedkeuren zoals voorgesteld, bijvoorbeeld omdat het niet voldoet aan de doelstellingen van het programma of niet in overeenstemming is met andere communautaire wetgeving, dient de Commissie dit publiek te motiveren. Deze procedure is bedoeld om de transparante werking van de ERC overeenkomstig de beginselen van autonomie en integriteit te waarborgen.

7.3. Mensen

Het specifiek programma Mensen maakt deel uit van een brede en geïntegreerde strategie om de human resources op het gebied van O&O in Europa kwalitatief en kwantitatief te versterken. Het programma wil mensen stimuleren om een onderzoekscarrière te beginnen en voort te zetten, onderzoekers aanmoedigen om in Europa te blijven en de knapste koppen naar Europa aantrekken. De Europese acties krijgen vanwege geharmoniseerde instrumenten, sterkere structurerende effecten en grotere efficiency een unieke toegevoegde waarde ten opzichte van bilaterale regelingen tussen de lidstaten.

De activiteiten bouwen voort op de lange en succesvolle ervaring met de Marie Curie-acties bij het inspelen op de behoeften van onderzoekers aan opleiding, mobiliteit en loopbaanontwikkeling. Hoewel er een belangrijke mate van continuïteit is, krijgen de volgende aspecten meer aandacht:

- Een **verhoogd structurerend effect**, bijvoorbeeld door de invoering van medefinanciering van regionale, nationale en internationale programma's binnen de actielijn “levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling”. De “medefinancieringsmodaliteit” komt niet in de

plaats van de modaliteit waarbij individuele postdoctorale beurzen worden aangevraagd en toegekend op Europees niveau, zoals momenteel uitsluitend de praktijk is in het zesde kaderprogramma. De individuele beurzen hebben echter een stadium van maturiteit bereikt in Europa. Tegelijkertijd blijft het nationale aanbod op dit gebied gefragmenteerd in termen van doelstellingen, evaluatiemethoden en arbeidsvoorwaarden, en is het nog steeds vaak beperkt qua internationale of Europese dimensie. Er wordt derhalve voorgesteld op basis van open uitnodigingen tot het indienen van voorstellen een geselecteerd aantal van deze programma's te cofinancieren dat aan de doelstellingen van het kaderprogramma voldoet. Evaluatie en selectie gebeuren op basis van merite zonder beperkingen betreffende de herkomst van de geselecteerde bursalen, en onder toepassing van aanvaardbare arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden (in termen van bijvoorbeeld salaris, sociale zekerheid, mentoraat, professionele ontwikkeling).

- **Deelname van de industrie:** terwijl de “bottom-up”-benadering van de Marie Curie-acties wordt behouden wordt een sterker accent gelegd op opleiding en loopbaanontwikkeling voor en in verschillende sectoren, met name in de privé-sector. Hiertoe wordt de klemtoon gelegd op de ontwikkeling van complementaire kunde en kennis, cruciaal voor een beter begrip van onderzoek in het bedrijfsleven en voor de kwaliteit van dat onderzoek. Een en ander zal worden versterkt door het stimuleren van intersectorale ervaringen via actieve deelname van de industrie aan alle acties en door het opzetten van het specifieke systeem voor kennisdeling via partnerschappen tussen de publieke en private sector, inclusief met name de KMO's.
- De **internationale dimensie** wordt versterkt. Naast het verlenen van beurzen voor Europese wetenschappers die buiten Europa gaan werken (met een ingebouwde verplichte terugkeerfase), dit om bij te dragen tot de levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling van EU-onderzoekers, wordt de internationale samenwerking via onderzoekers uit derde landen verder uitgebouwd. Daarnaast worden nieuwe dimensies geïntroduceerd voor samenwerking met landen die grenzen aan de EU en landen die overeenkomsten op het gebied van W&T met de EU hebben gesloten. Verder wordt steun verleend aan “wetenschappelijke diaspora's” van Europese onderzoekers in het buitenland en buitenlandse onderzoekers in Europa.

7.4. Capaciteiten

Het specifiek programma Capaciteiten versterkt de onderzoeks- en innovatiecapaciteit in heel Europa. Het programma is een combinatie van voortzetting en versterking van acties in vorige kaderprogramma's en daarnaast belangrijke nieuwigheden.

Een belangrijk nieuw element is de beoogde strategische benadering van het ondersteunen van de bouw van nieuwe onderzoeksinfrastructuur ter aanvulling van de continue steun voor optimaal gebruik van bestaande onderzoeksinfrastructuur. De ondersteuning voor de bouw van nieuwe infrastructuur wordt geïmplementeerd via een tweefasige aanpak: voorbereidingsfase en bouwfase. Voortbouwend op de werkzaamheden van het ESFRI (het Europees Strategieforum inzake onderzoeksinfrastructuur) betreffende de ontwikkeling van een Europese roadmap voor nieuwe onderzoeksinfrastructuur zal de Commissie prioriteitsprojecten aanwijzen waaraan mogelijke EG-steun kan worden verstrekt uit hoofde van het zevende kaderprogramma. Voor deze projecten zal de Commissie optreden als facilitator, met name door het faciliteren van mechanismen voor financiële engineering voor de bouwfase, inclusief faciliterende toegang tot EIB-leningen via de risicodelende financieringsfaciliteit. In bijlage 1 wordt de "list of opportunities" van ESFRI gepresenteerd,

die uit concrete voorbeelden bestaat van nieuwe, grootschalige onderzoeksinfrastructuren die de wetenschapswereld in Europa nodig zal hebben in het komende decennium.

De twee regelingen ter ondersteuning van onderzoek ten behoeve van KMO's en KMO-associaties worden voortgezet met een verhoogd budget om in te spelen op de groeiende behoefte van KMO's om onderzoek uit te besteden.

De acties inzake kennisregio's bouwen voort op de succesvolle pilotactie. Het doel is transnationale netwerken van regio's in de mogelijkheid te stellen ten volle gebruik te maken van hun sterke punten inzake onderzoek en nieuwe kennis uit onderzoek op te nemen, en het ontstaan te vergemakkelijken van "door onderzoek aangestuurde clusters" waarbij universiteiten, onderzoekscentra, ondernemingen en regionale overheden zijn betrokken.

Een belangrijk nieuw element is de actie voor het ontsluiten van het volledige onderzoekspotentieel in de "convergentieregio's" en ultraperifere regio's van de EU. De totstandbrenging van de kenniseconomie en -maatschappij steunt op het versterken van de excellentie van het Europese onderzoek, maar ook op een beter gebruik van "onaangeboord" hoog onderzoekspotentieel dat overal in de EU bestaat. De acties zullen de mogelijkheid bieden tot het rekruteren van onderzoekers uit andere EU-landen, de detachering van onderzoeks- en beheerspersoneel, de organisatie van evaluatiefaciliteiten en de aanschaf en ontwikkeling van onderzoeksuitrusting. Dergelijke acties voorzien, naast de acties van de Structuurfondsen, in de behoeften en kansen voor het versterken van de onderzoekscapaciteiten van bestaande en opkomende centra van excellentie in deze regio's.

Wetenschap in de maatschappij is een belangrijke uitbreiding van de werkzaamheden in het vorige kaderprogramma. Het zal betere wetenschappen bevorderen, leiden tot beter EU-beleid en een meer betrokken en geïnformeerd publiek.

Een belangrijk doel van het zevende kaderprogramma is een sterk en coherent internationaal wetenschaps- en technologiebeleid uit te bouwen; de activiteiten van het programma Capaciteiten zullen deze benadering ondersteunen, met name door prioriteiten voor samenwerking te helpen vaststellen.

Door de coherente beleidsontwikkeling zal meer de nadruk komen te liggen op de coördinatie van nationaal en regionaal onderzoeksbeleid via een specifiek ondersteuningssysteem voor transnationale beleidssamenwerkingsinitiatieven van de lidstaten en regio's. Dit zal de uitvoering van de open coördinatiemethode voor het onderzoeksbeleid versterken en zal bevorderlijk zijn voor gecoördineerde of gezamenlijke initiatieven tussen groepen van landen en regio's op gebieden die een sterke transnationale dimensie hebben.

7.5. Acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek

Terwijl het GCO doorgaat met wetenschappelijke en technische ondersteuning van de EU-beleidsvorming zal het zijn klantgestuurde koers en sterke netwerking met de wetenschappelijke wereld verder versterken. Het zal zijn activiteiten ontwikkelen in de specifieke context van groei, duurzame ontwikkeling en veiligheid.

De acties van het GCO zullen ook inspelen op de oproep tot "betere regelgeving" van de nieuwe Lissabonagenda. Aan nieuwe uitdagingen in verband met de groeiende noodzaak om te reageren op crisissen, noodsituaties en urgente beleidsverplichtingen zal worden voldaan door het opbouwen van capaciteiten en faciliteiten op geselecteerde gebieden met het oog op

het verlenen van adequate ondersteuning in een EU-context. Een geïntegreerde benadering van de wetenschappelijke en technische beleidsondersteuning is eveneens een hoofdkenmerk van dit specifiek programma.

8. BOUWEN AAN DE EOR VAN KENNIS VOOR GROEI

Het verwezenlijken van de noodzakelijke snelle vooruitgang in de richting van een kenniseconomie en -maatschappij vereist nieuwe ambitie en effectiviteit in het Europese onderzoek. Alle actoren in de Europese Unie – nationale overheden, onderzoeksinstituten, industrie – hebben hun rol te spelen in deze onderneming.

De specifieke programma's ter uitvoering van het zevende kaderprogramma strekken ertoe het hefboomeffect en de impact van de onderzoeksuitgaven op Europees niveau binnen het beschikbare budget te maximaliseren. Hoofdkenmerken zijn de focus op vier doelstellingen in de overeenkomstige specifieke programma's, met activiteiten en middelen van uitvoering om deze doelstellingen te halen; een grote mate van continuïteit samen met belangrijke nieuwe benaderingen; een consistente focus op het ondersteunen van bestaande excellentie en het creëren van de capaciteit voor de onderzoeksexcellentie van morgen; een gestroomlijnd en vereenvoudigd beheer om te zorgen voor gebruikersvriendelijkheid en kosteneffectiviteit; en ingebouwde flexibiliteit zodat het kaderprogramma kan inspelen op nieuwe behoeften en kansen.

"LIST OF OPPORTUNITIES" VAN ESFRI⁷

- Facility for Antiproton and Ion Research (FAIR)
- Faciliteit voor intense secundaire straling van onstabiele isotopen (SPIRAL II)
- Europese neutrino telescoop op de bodem van de zee (KM3NeT)
- Extremely Large Telescope (ELT) voor optische astronomie
- Pan-European Research Infrastructure for Nano -Structures (PRINS)
- European Spallation Source (ESS) – neutronenbron
- European XFEL – voor harde röntgenstraling
- IRUVX FELs Network – van infraroodstraling tot zachte röntgenstraling
- ESRF upgrade – synchrotron
- High Performance Computer for Europe (HPCEUR)
- Mariene vaartuig voor kustonderzoek – vooral Oostzee
- Research Icebreaker Aurora Borealis
- European Multidisciplinary Seafloor Observatory (EMSO)
- Europese infrastructuur voor onderzoek naar en bescherming van de biodiversiteit
- Geavanceerde infrastructuur voor beeldvorming van de hersenen en het gehele lichaam
- Bioinformatica-infrastructuur voor Europe
- Europees netwerk van centra voor geavanceerd klinisch onderzoek
- Europees netwerk van biobanken en genomische hulpbronnen
- Hogeveiligheidslaboratoria voor opkomende ziekten en bedreigingen van de volksgezondheid
- Infrastructuur voor functionele analyse van een geheel zoogdiergenoom
- Modeldierfaciliteiten voor biomedisch onderzoek
- European Research Observatory for the Humanities and Social Sciences (EROHS)

⁷ *Towards New Research Infrastructures for Europe: the ESFRI "List of Opportunities"*, maart 2005, www.cordis.lu/esfri/

- European Social Survey (ESS)

"Mondiale projecten"

- ITER
- International Space Station (ISS)
- International Linear Collider (ILC)
- Square Kilometer Array (SKA) – radiotelescoop
- International Fusion Materials Irradiation Facility (IFMIF)

Voorstel voor een

BESCHIKKING VAN DE RAAD

betreffende het specifiek programma "Capaciteiten" tot uitvoering van het zevende kaderprogramma (2007-2013) van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie

(Voor de EER relevante tekst)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie⁸,

Gezien het advies van het Europees Parlement⁹,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹⁰,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag moet Besluit nr. /EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (2007-2013) (hierna "het kaderprogramma") worden uitgevoerd bij specifieke programma's die de uitvoeringsvoorschriften ervan bepalen, de duur ervan vaststellen en in de noodzakelijk geachte middelen voorzien.
- (2) Het kaderprogramma is gestructureerd volgens vier types van activiteiten: transnationale samenwerking inzake beleidsgedefinieerde thema's ("Samenwerking"), door onderzoekers aangestuurd onderzoek op basis van het initiatief van de onderzoekswereld ("Ideeën"), ondersteuning van opleiding en loopbaanontwikkeling van onderzoekers ("Mensen") en ondersteuning van onderzoekscapaciteiten ("Capaciteiten"). De activiteiten op grond van "Capaciteiten" met betrekking tot de acties onder contract moeten bij dit specifiek programma worden uitgevoerd.
- (3) De voor het kaderprogramma vastgestelde regels voor de deelname van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten en voor de verspreiding van de onderzoeksresultaten (hierna "de regels voor deelname en verspreiding") zijn van toepassing op dit programma.

⁸ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁹ PB C [...] van [...], blz. [...].

¹⁰ PB C [...] van [...], blz. [...].

- (4) Het kaderprogramma complementeert de in de lidstaten uitgevoerde activiteiten en andere communautaire acties die nodig zijn voor de algemene strategische inspanning met het oog op de realisering van de Lissabon-doelstellingen, alsmede met name de acties betreffende de Structuurfondsen, landbouw, onderwijs, opleiding, concurrentievermogen en innovatie, industrie, gezondheid, consumentenbescherming, werkgelegenheid, energie, vervoer en milieu.
- (5) De op grond van dit kaderprogramma ondersteunde innovatie- en KMO-gerelateerde activiteiten moeten de activiteiten aanvullen die worden ondernomen op grond van het kaderprogramma voor Concurrentievermogen en innovatie.
- (6) De uitvoering van het kaderprogramma kan aanleiding geven tot aanvullende programma's waaraan slechts door bepaalde lidstaten wordt deelgenomen, tot de deelname van de Gemeenschap aan door verschillende lidstaten opgezette programma's, of tot het opzetten van gemeenschappelijke ondernemingen of andere structuren in de zin van de artikelen 168, 169 en 171 van het Verdrag.
- (7) Dit specifiek programma draagt bij in de subsidie aan de Europese Investeringsbank voor de instelling van een "risicodelende financieringsfaciliteit" teneinde de toegang tot EIB-leningen te verbeteren.
- (8) De Gemeenschap heeft een aantal internationale overeenkomsten op het gebied van onderzoek gesloten in de zin van artikel 170 van het Verdrag en er moeten inspanningen worden geleverd om de internationale samenwerking inzake onderzoek te versterken met het oog op het verder integreren van de Gemeenschap in de wereldwijde onderzoeksgemeenschap. Derhalve staat dit specifiek programma open voor de deelname van landen die met het oog hierop overeenkomsten hebben gesloten en staat het, op basis van wederzijds voordeel, eveneens open voor deelname op projectniveau van entiteiten uit derde landen en internationale organisaties voor wetenschappelijke samenwerking.
- (9) De onderzoeksactiviteiten die worden uitgevoerd uit hoofde van dit programma moeten de fundamentele ethische beginselen respecteren, inclusief die welke zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (10) Het kaderprogramma draagt bij tot het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
- (11) Een deugdelijk financieel beheer van het kaderprogramma en de uitvoering ervan op een zo effectief en gebruikersvriendelijk mogelijke wijze, alsmede gemakkelijke toegang voor alle deelnemers, dienen te worden verzekerd met inachtneming van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen en Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van het Financieel Reglement en alle toekomstige wijzigingen.
- (12) Er moeten eveneens passende maatregelen worden genomen om onregelmatigheden en fraude tegen te gaan en de nodige stappen moeten worden gezet om verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist gebruikte middelen te recupereren in overeenstemming met Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene

begroting van de Europese Gemeenschappen, Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van het Financieel Reglement en alle toekomstige wijzigingen, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen¹¹, Verordening (EG, Euratom) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden¹² en Verordening (EG) nr. 1074/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)¹³.

- (13) De maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van deze beschikking moeten worden vastgesteld in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden¹⁴.
- (14) Het specifiek programma “Capaciteiten” heeft een eigen begrotingslijn in de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
- (15) Bij de uitvoering van dit programma wordt de nodige aandacht besteed aan gender mainstreaming alsmede aan onder meer de arbeidsvoorwaarden, de transparantie van het rekruteringsproces en de loopbaanontwikkeling betreffende de onderzoekers die worden gerekruteerd voor projecten en programma's welke gefinancierd worden uit hoofde van de acties van dit programma, waarvoor de Aanbeveling van de Commissie van 11 maart 2005 betreffende het Europese Handvest voor Onderzoekers en betreffende een Gedragscode voor de Rekrutering van Onderzoekers¹⁵ een referentiekader biedt,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

Voor de periode van 1 januari 2007 tot 31 december 2013 wordt het specifiek programma “Capaciteiten” voor communautaire activiteiten op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling, inclusief demonstratie, hierna het “specifiek programma”, vastgesteld.

¹¹ PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1.

¹² PB L 292 van 15.11.1996, blz.2.

¹³ PB L 136 van 31.5.1999, blz. 1.

¹⁴ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

¹⁵ C(2005)576 def.

Artikel 2

Het specifiek programma ondersteunt de activiteiten betreffende “Capaciteiten” en ondersteunt hiermee essentiële aspecten van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteiten:

- (a) onderzoeksinfrastructuren;
- (b) onderzoek ten behoeve van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's);
- (c) kennisregio's
- (d) onderzoekspotentieel;
- (e) wetenschap in de maatschappij;
- (f) horizontale internationale samenwerkingsactiviteiten;

alsmede de coherente ontwikkeling van onderzoeksbeleid.

De uitvoering van dit specifiek programma kan aanleiding geven tot aanvullende programma's waaraan slechts door bepaalde lidstaten wordt deelgenomen, tot de deelname van de Gemeenschap aan door verschillende lidstaten opgezette programma's, of tot het opzetten van gemeenschappelijke ondernemingen of andere structuren in de zin van de artikelen 168, 169 en 171 van het Verdrag.

De doelstellingen en de grote lijnen van deze activiteiten zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 3

In overeenstemming met bijlage II van het kaderprogramma is het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 7486 miljoen EUR, waarvan minder dan 6% bestemd is voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 4

1. Alle onderzoeksactiviteiten uit hoofde van het specifiek programma worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen.
2. De volgende onderzoeksgebieden worden niet gefinancierd uit hoofde van dit programma:
 - onderzoeksactiviteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden,

- onderzoek dat gericht is op het modificeren van menselijk genetisch materiaal waardoor dergelijke veranderingen erfelijk kunnen worden¹⁶,
 - onderzoeksactiviteiten die uitsluitend gericht zijn op het aanmaken van menselijke embryo's voor onderzoeksdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, inclusief door overbrenging van somatische celkernen.
3. De volgende onderzoeksactiviteiten worden niet gefinancierd op grond van dit programma:
- onderzoeksactiviteiten die in alle lidstaten verboden zijn
 - onderzoeksactiviteiten die moeten worden uitgevoerd in een lidstaat waar dergelijk onderzoek verboden is.

Artikel 5

1. Het specifiek programma wordt uitgevoerd door middel van de in bijlage III bij het zevende kaderprogramma vastgestelde financieringssystemen.
2. In bijlage III bij dit specifiek programma zijn de regelingen opgenomen voor een subsidie aan de Europese Investeringsbank voor de invoering van een risicodelende financieringsfaciliteit.
3. In bijlage IV bij dit specifiek programma is een initiatief opgenomen voor de gezamenlijke uitvoering van nationale onderzoeksprogramma's waarvoor een afzonderlijk besluit moet worden genomen op basis van artikel 169 van het Verdrag.
4. De regels voor deelname en verspreiding zijn van toepassing op dit specifiek programma.

Artikel 6

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I opgenomen doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten, het financieringssysteem dat moet worden gebruikt voor het onderwerp waarvoor voorstellen worden ingewacht en het tijdschema voor de uitvoering verder zijn uitgewerkt.
2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met relevante onderzoeksactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Het werkprogramma wordt voorzover nodig geactualiseerd.
3. Het werkprogramma specificeert de criteria voor de evaluatie van voorstellen voor acties onder contract in het kader van de financieringssystemen, en voor de selectie van projecten. De criteria zijn excellentie, impact en uitvoering, en binnen dit kader

¹⁶ Onderzoek in verband met de behandeling van kanker van de gonaden kan worden gefinancierd.

kunnen in het werkprogramma bepaalde eisen, wegingen en drempels worden gespecificeerd of aangevuld.

4. Het werkprogramma kan aanwijzen:
 - (a) organisaties die steun ontvangen in de vorm van een contributie;
 - (b) ondersteuningsacties voor de activiteiten van specifieke juridische entiteiten.

Artikel 7

1. De Commissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het specifiek programma.
2. De procedure van artikel 8, lid 2, is van toepassing voor de vaststelling van:
 - (a) het werkprogramma bedoeld in artikel 6, lid 1;
 - (b) iedere aanpassing van de indicatieve verdeling van het bedrag zoals vastgesteld in bijlage II.
3. De in artikel 8, lid 3, bedoelde procedure is van toepassing voor de vaststelling van OTO-acties waarbij menselijke embryo's en menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt.

Artikel 8

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is de in artikel 4 van Besluit 1999/468/EG neergelegde beheersprocedure van toepassing met inachtneming van artikel 7, lid 3, van dat besluit.
3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing.
4. De in artikel 4, lid 3, en artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op twee maanden.
5. De Commissie licht het comité regelmatig in over de algemene voortgang van de uitvoering van het specifiek programma, en verstrekt het informatie over alle op grond van dit programma gefinancierde OTO-acties.

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De Voorzitter*

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN, GROTE LIJNEN VAN DE THEMA'S EN ACTIVITEITEN

INLEIDING

Dit specifieke programma moet de onderzoeks- en innovatiecapaciteiten in heel Europa versterken en het optimale gebruik ervan waarborgen. Dit doel wordt bereikt door:

- het optimaliseren van het gebruik en de ontwikkeling van onderzoeksinfrastructuren;
- het versterken van de innovatieve capaciteiten van KMO's en hun mogelijkheden om van onderzoek te profiteren;
- het ondersteunen van de ontwikkeling van regionale door onderzoek aangestuurde clusters;
- het ontsluiten van het onderzoekspotentieel in de convergentieregio's en ultraperifere regio's van de EU;
- het dichter bij elkaar brengen van wetenschap en maatschappij voor de harmonieuze integratie van wetenschap en technologie in de Europese maatschappij; en
- horizontale acties en maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking.

Dit specifieke programma ondersteunt ook de coherente ontwikkeling van het onderzoeksbeleid.

Er zal terdege rekening worden gehouden met het beginsel van duurzame ontwikkeling en met gendergelijkheid. Bovendien zal aandacht worden besteed aan de ethisch-sociale, juridische en bredere culturele aspecten van het onderzoek en de potentiële toepassingen ervan, en aan de sociaal-economische effecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en prognose, die in voorkomend geval deel uitmaken van de activiteiten uit hoofde van dit specifieke programma.

De coördinatie van niet-communautaire programma's kan in het kader van dit specifieke programma worden verricht via de ERA-NET-regeling en de deelneming van de Gemeenschap aan gezamenlijk uitgevoerde nationale onderzoeksprogramma's (artikel 169 van het EG-Verdrag) als beschreven in het specifieke programma "Samenwerking".

Er wordt gestreefd naar synergie en complementariteit met andere communautaire beleidsmaatregelen en programma's zoals het regionaal en cohesiebeleid van de EU, de Structuurfondsen, het programma voor concurrentievermogen en innovatie en relevante onderwijs- en opleidingsprogramma's.

Coherente ontwikkeling van het onderzoeksbeleid

De maatregelen in dit onderdeel ondersteunen de coherente ontwikkeling van het onderzoeksbeleid, vullen de coördinatieactiviteiten op grond van het programma

"Samenwerking" aan en dragen bij tot Gemeenschapsbeleid en -initiatieven (zoals wetgeving, aanbevelingen en richtsnoeren) die gericht zijn op het verbeteren van de coherentie en impact van het beleid van de lidstaten.

Zij dragen ook bij aan de uitvoering van de Lissabon-strategie, in het bijzonder de doelstelling van 3% investering in onderzoek, door de lidstaten en de Unie te ondersteunen bij de ontwikkeling van een doeltreffender onderzoeks- en ontwikkelingsbeleid. Doel is de verbetering van openbaar onderzoek en het verband met de industrie, bevordering van particuliere investeringen door het tot stand brengen van passende raamvoorwaarden door middel van een versterking van de overheidssteun en het hefboomeffect daarvan op particuliere investeringen.

Deze maatregelen omvatten¹⁷:

- **Monitoring en analyse van onderzoeksgelateerd publiek beleid en industriële strategieën**

Doel is informatie en analyses te verschaffen ter ondersteuning van ontwerp, implementatie, evaluatie en transnationale samenwerking van publiek beleid. Dit omvat:

- Een informatie- en inlichtingendienst (ERAWATCH) om op gegevens gebaseerde beleidsvorming op onderzoeksgebied te ondersteunen en zodoende bij te dragen aan de totstandbrenging van de Europese Onderzoeksruimte (ERA) door meer informatie ter beschikking te stellen over de aard, de onderdelen en de ontwikkeling van nationale en regionale beleidsmaatregelen, initiatieven en systemen op het gebied van onderzoek. De werkzaamheden omvatten regelmatige, uit Europees oogpunt uitgevoerde analyses van kwesties die van belang zijn voor het onderzoeksbeleid, met name van factoren in verband met de ontwikkeling van onderzoekssystemen en hun gevolgen voor beleids- en governancestructuren, nieuwe kwesties of uitdagingen en beleidsopties alsmede een evaluatie op Europees niveau van de door de lidstaten geboekte vooruitgang op het gebied van de Europese onderzoeksruimte en de 3%-doelstelling.
- Monitoring van de investeringen in industrieel onderzoek om een autonome en aanvullende bron van informatie te verschaffen ten behoeve van het publieke beleid en van ondernemingen die hun O&O-investeringsstrategieën willen benchmarken. Dit omvat de regelmatige productie van scoreborden van O&O-investeringen op ondernemings- en sectorniveau, opiniepeilingen over particuliere O&O-investeringen, trends, analyses van factoren die de O&O-beslissingen en -praktijken van de bedrijven beïnvloeden en analyses van de gevolgen voor de economie en het beleid.
- Ontwikkeling en analyse van indicatoren van onderzoeksactiviteiten en de gevolgen daarvan voor de economie. Dit omvat de opstelling en publicatie van nationale en regionale kencijfers en scoreborden voor wetenschap en technologie, in voorkomend geval met gebruikmaking van officiële statistische indicatoren; de beoordeling van de sterke en zwakke punten van de O&O-systemen in de lidstaten; en de analyse van

¹⁷ De activiteiten in verband met het versterken en verbeteren van het Europese wetenschapssysteem, met name wetenschappelijke adviesverlening en expertise, en bijdragen tot "betere regelgeving" vallen onder het deel "Wetenschap in de maatschappij" van dit specifieke programma.

de positie en de prestaties van de EU in wetenschappelijk en technologisch onderzoek.

Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in samenwerking met het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek alsmede door middel van studies en deskundigengroepen.

- **Coördinatie van onderzoeksbeleid, inclusief transnationale samenwerkingsinitiatieven op nationaal of regionaal niveau over kwesties van gemeenschappelijk belang.**

Doel is het versterken van de coördinatie van onderzoeksbeleid door middel van acties ter ondersteuning van (i) de implementatie van de open coördinatiemethode (OCM) en (ii) bottom-up-initiatieven van een aantal landen en regio's waaraan in voorkomend geval andere belanghebbenden deelnemen (zoals de industrie, Europese organisaties en maatschappelijke organisaties).

Hierbij gaat het om kwesties van algemeen belang in verband met onderzoek en ander relevant beleid ten behoeve van de totstandbrenging van de Europese onderzoeksruimte en de verwezenlijking van de doelstelling van 3% onderzoeksinvesteringen. De maatregelen dragen bij aan de ontwikkeling van een doeltreffender nationaal en regionaal beleid door middel van wederzijdse leerprocessen en peer reviews, bevorderen gecoördineerde of gezamenlijke initiatieven tussen groepen van landen en regio's die geïnteresseerd zijn in activiteiten met een sterke transnationale dimensie of doorwerking en brengen in voorkomend geval de problemen aan het licht waarvoor aanvullende en elkaar wederzijds versterkende maatregelen van de Gemeenschap en de lidstaten vereist zijn.

De initiatieven die door verschillende landen en regio's worden ondernomen kunnen betrekking hebben op activiteiten als peer reviews van nationaal en regionaal beleid, uitwisseling van ervaring en personeel, gemeenschappelijke evaluaties en effectbeoordelingen en de ontwikkeling en uitvoering van gemeenschappelijke initiatieven.

Ethische aspecten

Tijdens de uitvoering van dit specifieke programma en in de daaruit voortvloeiende onderzoeksactiviteiten moeten de fundamentele ethische beginselen in acht worden genomen. Deze omvatten onder meer de volgende beginselen die zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: de bescherming van de menselijke waardigheid, het recht op leven, de bescherming van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van dieren en het milieu overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en de meest recente versie van de desbetreffende internationale overeenkomsten, richtsnoeren en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki, het op 4 april 1997 in Oviedo ondertekende Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa en de aanvullende protocollen, het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, de universele verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten van de UNESCO, het Verdrag inzake biologische en toxinewapens (BTWC), het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw en de toepasselijke resoluties van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Verder wordt rekening gehouden met de adviezen van de Europese groep van adviseurs op het gebied van de ethische implicaties van de biotechnologie (1991-1997) en de adviezen van

de Europese groep op het gebied van de ethiek in de wetenschap en nieuwe technologieën (sinds 1998).

Gezien het subsidiariteitsbeginsel en de diverse benaderingen in Europa moeten deelnemers aan onderzoeksprojecten zich houden aan de wetgeving, voorschriften en ethische normen van de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. In ieder geval gelden de nationale bepalingen, en de Gemeenschap zal de uitvoering van onderzoek dat in een bepaalde lidstaat of in een ander land verboden is, in die lidstaat of dat land niet financieel ondersteunen.

In voorkomend geval moeten degenen die de onderzoeksprojecten uitvoeren, toestemming vragen aan de bevoegde nationale of plaatselijke ethische comités, voordat zij met de OTO-activiteiten van start kunnen gaan. De Commissie zal systematisch een ethische evaluatie uitvoeren wanneer sprake is van voorstellen waarin ethisch gevoelige thema's aan de orde zijn of de ethische aspecten onvoldoende in aanmerking zijn genomen. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden verricht.

Overeenkomstig artikel 4, lid 3, van deze beschikking wordt geen steun verleend voor onderzoeksactiviteiten die in alle lidstaten verboden zijn.

Krachtens het Protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, dat aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is gehecht, moet de Gemeenschap bij het formuleren en uitvoeren van het beleid op het gebied van onderzoek ten volle rekening houden met de vereisten inzake het welzijn van dieren. Krachtens Richtlijn 86/609/EEG van de Raad betreffende de bescherming van dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, moet er bovendien op worden toegezien dat alle proeven zodanig worden opgezet dat de proefdieren ongemak, onnodige pijn en onnodig lijden worden bespaard, dat gebruik wordt gemaakt van een zo gering mogelijk aantal dieren, dat dieren met de laagste graad van neurofysiologische gevoeligheid worden ingezet, en dat hun zo min mogelijk pijn, lijden, ongemak of blijvend letsel wordt berokkend. Het veranderen van dierlijk genetisch materiaal en het klonen van dieren mag alleen in overweging worden genomen als het een ethisch gerechtvaardigd doel dient en de voorwaarden zodanig zijn dat het welzijn van de dieren is gewaarborgd en de biodiversiteitsbeginselen in acht worden genomen.

Tijdens de tenuitvoerlegging van dit programma zal de Commissie regelmatig de wetenschappelijke vooruitgang en de nationale en internationale bepalingen volgen zodat rekening kan worden gehouden met relevante ontwikkelingen.

In het onderdeel "Wetenschap in de maatschappij" van dit programma zal onderzoek worden gedaan naar de ethische aspecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

1. ONDERZOEKSINFRASTRUCTUREN

Doelstelling

Het gebruik en de ontwikkeling van de beste onderzoeksinfrastructuren in Europa optimaliseren, en op alle gebieden van wetenschap en technologie nieuwe onderzoeksinfrastructuren van pan-Europees belang (of belangrijke verbeteringen van bestaande structuren) helpen tot stand brengen die de Europese wetenschappelijke wereld nodig heeft om zijn leidende positie in het onderzoek te behouden, en die de industrie kunnen helpen bij het versterken van haar kennisbasis en technologische knowhow.

Aanpak

Als de EU de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld wil worden, moeten er moderne en doeltreffende onderzoeksinfrastructuren in het leven worden geroepen om een leidende positie te veroveren op wetenschappelijk en technologisch gebied. Onderzoeksinfrastructuren spelen een cruciale rol bij de totstandbrenging van kennis, de verspreiding van kennis en de toepassing en exploitatie daarvan en dus bij de bevordering van innovatie. De toegang tot deze infrastructuren is hoe langer hoe meer onontbeerlijk voor alle gebieden van wetenschap en technologie. Een groot aantal onderzoeksinfrastructuren heeft zich van grote faciliteiten die nagenoeg uitsluitend op een specifiek vakgebied gericht waren, ontwikkeld tot dienstverleningsfaciliteiten ten behoeve van brede wetenschappelijke kringen. De door de informatie- en communicatietechnologie mogelijk gemaakte moderne infrastructuurconcepten omvatten tegenwoordig ook gedistribueerde hardware-, software- en inhoudssystemen met een enorme gecumuleerde kennis in een groot aantal verschillende vakgebieden.

De voorgestelde maatregel draagt met name bij tot ontwikkeling, exploitatie en behoud van kennis, via de steun aan onderzoeksinfrastructuren op basis van een op het excellentie criterium steunende bottom-up-benadering en een gerichte benadering. De strategische opwaardering van op informatie en communicatie gebaseerde e-infrastructuren geldt ook als een drijvende kracht voor veranderingen in de manier waarop wetenschap wordt bedreven.

De term "onderzoeksinfrastructuren" in de context van het kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor onderzoek en technologische ontwikkeling heeft betrekking op faciliteiten, hulpbronnen of diensten die de onderzoeksgemeenschap nodig heeft om onderzoek te verrichten op alle wetenschappelijke en technologische gebieden. Deze definitie omvat, met inbegrip van het bijbehorende menselijk potentieel:

- de belangrijkste apparatuur of instrumenten die voor onderzoeksdoelen worden gebruikt;
- bij wetenschappelijk onderzoek gebruikte kennisgebaseerde hulpbronnen zoals verzamelingen, archieven, gestructureerde informatie of systemen voor gegevensbeheer;
- ICT-infrastructuren zoals Grid, computers, software en verbindingen;
- andere voor wetenschappelijk onderzoek gebruikte speciale apparatuur.

Alleen onderzoeksinfrastructuren of netwerken van onderzoeksinfrastructuren die wat prestaties en toegang betreft van duidelijk belang zijn voor de academische, publieke en industriële Europese wetenschappelijke gemeenschap kunnen voor steun in aanmerking worden genomen. Zij moeten een significante bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Europese onderzoekscapaciteit.

De coördinatie van de thematische onderzoeksinfrastructuur van het specifieke programma "Samenwerking" wordt in het kader van dit programma gewaarborgd.

Activiteiten

De krachtlijnen van de activiteiten zijn:

- optimaliseren van het gebruik van bestaande onderzoeksinfrastructuren en verbeteren van de prestaties daarvan;
- bevorderen van de ontwikkeling van nieuwe onderzoeksinfrastructuren (of belangrijke verbeteringen van bestaande structuren) van pan-Europees belang op basis van de werkzaamheden van ESFRI (Europees Strategieforum inzake onderzoeksinfrastructuren);
- ondersteunende maatregelen, inclusief ondersteuning voor nieuwe behoeften.

1.1. Bestaande onderzoeksinfrastructuren

Met de activiteiten met betrekking tot onderzoeksinfrastructuren moeten de Europese capaciteit en prestaties van specifieke onderzoeksinfrastructuren worden vergroot en moeten de gebruikersgemeenschappen meer worden gestimuleerd om van de mogelijkheden van de onderzoeksinfrastructuren gebruik te maken en te investeren in onderzoek van topniveau. De activiteiten omvatten steun voor het daadwerkelijke gebruik van de faciliteiten, hulpbronnen en diensten in alle gebieden van wetenschap en technologie via "Transnationale toegang" tot infrastructuren en steun voor een optimalisering van de Europese onderzoeksinfrastructuren via "Integratie" van capaciteiten en inspanningen.

1.1.1. Transnationale toegang

Voor onderzoeksinfrastructuren van wereldniveau zijn enorme en langdurige investeringen nodig in menselijke en financiële hulpbronnen. Deze moeten worden gebruikt en benut door een zo groot mogelijke groep van wetenschappers en industriële afnemers op Europese schaal. De EU moet aan deze doelstelling bijdragen via de bevordering van *transnationale toegang*. Deze is bedoeld om onderzoeksteams, met inbegrip van onderzoeksteams in perifere en ultraperifere regio's, nieuwe kansen te bieden om toegang te verkrijgen tot de beste onderwijsinfrastructuren. Deze toegang kan aan externe gebruikers worden verschaft, hetzij in persoon ("hands-on"), hetzij via geschikte elektronische communicatiemiddelen. Zij kan ook de vorm aannemen van wetenschappelijke diensten op afstand. Zij wordt ingevoerd via "bottom-up" uitnodigingen tot het indienen van voorstellen die open staan voor alle gebieden van wetenschap en technologie zonder speciale voorkeur voor een of ander gebied.

1.1.2. Geïntegreerde activiteiten

De optimalisering en versterking van de capaciteit en de prestaties van de onderzoeksinfrastructuren op EU-niveau moet voortdurend worden bevorderd en verbeterd

om in te spelen op de nieuwe en toenemende wetenschappelijke behoeften. Dit kan beter worden bereikt via de gecoördineerde bevordering van het gebruik, de ontwikkeling en de verdere verbetering van deze infrastructuren.

Geïntegreerde activiteiten voor bestaande onderzoeksinfrastructuren zullen worden uitgevoerd door middel van:

- "bottom-up" uitnodigingen tot het indienen van voorstellen voor het op gang brengen van de onderlinge coördinatie en de bundeling van de middelen van infrastructuurexploitanten teneinde de onderlinge samenwerking te bevorderen. Deze activiteiten zijn ook bedoeld voor een betere structurering, op Europese schaal, van de manier waarop onderzoeksinfrastructuren functioneren, voor het stimuleren van hun gezamenlijke ontwikkeling ten aanzien van capaciteit en prestaties en het bevorderen van hun samenhangend en interdisciplinair gebruik;
- "gerichte uitnodigingen tot het indienen van voorstellen" voor gevallen waarin gerichte acties duidelijk gunstig zijn voor de ondersteuning van potentieel belangrijke onderzoeksinfrastructuren op lange termijn en om hun gebruik op EU-niveau te versnellen. Zij worden geïmplementeerd in nauwe samenwerking met de activiteiten die plaatsvinden op de thematische gebieden om ervoor te zorgen dat alle op Europees niveau in het EU-kader ondernomen acties beantwoorden aan de behoeften aan onderzoeksinfrastructuren op hun respectieve gebied. Er kunnen nu al gebieden worden vastgesteld¹⁸ waarin de reeds bestaande Europese infrastructuur beter kunnen worden gebruikt en kunnen worden versterkt, aangezien zij beantwoorden aan de strategische behoeften op lange termijn van academische, publieke en industriële belanghebbenden en de maatschappij in zijn geheel, zoals voor biowetenschappen en de toepassingen daarvan, informatie- en communicatietechnologie, de ontwikkeling van industrieel onderzoek met inbegrip van metrologie, steun voor duurzame ontwikkeling, in het bijzonder op het gebied van milieu, en voor sociale en menswetenschappen.

1.1.3. Elektronische ICT-infrastructuren

Door de toepassing van *e-infrastructuren* kunnen de onderzoeksgemeenschappen voortdurend gebruik maken van diensten die op basis van complexe processen zodanig zijn ontworpen dat zij ter beschikking staan van de virtuele gemeenschappen van de gedistribueerde ICT-hulpbronnen (computers, verbindingen, instrumentarium). De versterking van een Europese aanpak en van gerelateerde Europese activiteiten op dit gebied kunnen een belangrijke bijdrage leveren tot het stimuleren van het Europese onderzoekspotentieel en de benutting ervan, door het consolideren van *e-infrastructuren* als een pijler van de Europese onderzoeksruimte, een "voorloper" van interdisciplinaire innovatie en een drijfveer bij het veranderen van de manier waarop wetenschap wordt bedreven. Zij kan ook bijdragen aan de integratie van onderzoeksteams uit perifere en ultraperifere gebieden.

De voor *e-infrastructuur* voorgestelde activiteiten, gebaseerd op gerichte uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, beogen het bevorderen van de verdere ontwikkeling en groei van communicatie- en netinfrastructuren met een hoge capaciteit en hoge prestatie (GEANT en Grid) en van de Europese computercapaciteiten van hoge kwaliteit, waarbij de noodzaak

¹⁸ Ook door ESFRI vastgesteld.

wordt onderstreept faciliteiten voor gedistribueerde supercomputers, gegevensopslag en geavanceerde visualisatie van wereldklasse te ondersteunen. De activiteiten beogen ook de toepassing door gebruikersgroepen, het versterken van de mondiale relevantie en het vergroten van het niveau van vertrouwen te bevorderen, een en ander op basis van de successen van GEANT en de Grid-infrastructuren.

Er moet op gecoördineerde wijze steun worden verleend aan digitale bibliotheken, archieven, gegevensopslag, gegevensconservering, en de noodzakelijke bundeling van middelen op Europees niveau om de gegevensbestanden voor de huidige en toekomstige generatie wetenschappers te organiseren. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de verbetering van het vertrouwen en de betrouwbaarheid van *e-infrastructuren*. De voorgestelde activiteiten beogen ook het anticiperen op en integreren van nieuwe eisen en oplossingen om de totstandbrenging van grootschalige proefnetwerken te vergemakkelijken die ontworpen zijn met nieuwe revolutionaire technologieën en om het hoofd te bieden aan nieuwe gebruikerseisen, waaronder e-learning. De eIRG (e-infrastructuur reflectiegroep) zal op regelmatige basis strategische aanbevelingen doen.

1.2. Nieuwe onderzoeksinfrastructuren

Het specifieke programma helpt bij het bevorderen van nieuwe onderzoeksinfrastructuren (of belangrijke verbeteringen van bestaande infrastructuren), en is met name gericht op "unieke" infrastructuren met een cruciale en pan-Europese uitwerking op de ontwikkeling van relevante wetenschapsgebieden in Europa.

1.2.1. Ontwerpstudies voor nieuwe onderzoeksinfrastructuur

Deze ontwerpstudies moeten via een bottom-up-benadering in de vorm van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen de totstandbrenging van nieuwe onderzoeksinfrastructuren bevorderen door premies voor oriënterend onderzoek en haalbaarheidsstudies voor nieuwe infrastructuren te financieren.

1.2.2. Steun voor de bouw van nieuwe infrastructuur

Deze is bedoeld ter bevordering van de totstandbrenging van nieuwe onderzoeksinfrastructuren die gebaseerd zijn op de werkzaamheden van ESFRI betreffende de ontwikkeling van een Europese routekaart voor nieuwe onderzoeksinfrastructuren. De Commissie zal prioritaire projecten vaststellen waarvoor uit hoofde van het kaderprogramma mogelijk communautaire steun kan worden verleend.

De bouw van de nieuwe infrastructuren zal in twee fasen worden uitgevoerd.

- *Fase 1: ondersteuning van de voorbereidende fase:*

In deze fase worden uitnodigingen tot het indienen van voorstellen gedaan die zich beperken tot de door de Commissie vastgestelde prioritaire projecten. De voorbereidende fase omvat de afronding van de gedetailleerde bouwplannen, de juridische organisatie, het beheer en de meerjarenplanning van de geplande onderzoeksinfrastructuren en de uiteindelijke overeenkomst tussen de belanghebbenden. Gedurende deze voorbereidende fase zal de Europese Commissie als een katalysator fungeren, voornamelijk voor het vergemakkelijken van financieringstechnische instrumenten voor de bouwfase.

- *Fase 2: ondersteuning van de bouwfase:*

De tweede fase dient voor de tenuitvoerlegging van de bouwplannen op basis van de bereikte technische, juridische, administratieve en financiële overeenkomsten, met name met gebruikmaking van de complementariteit tussen nationale en communautaire instrumenten (zoals de Structuurfondsen en de Europese Investeringsbank). De financiële steun uit hoofde van het kaderprogramma voor de bouwfase kan worden verleend voor de prioritaire projecten waarvoor een aantoonbare behoefte aan steun bestaat. Voor deze gevallen worden besluiten genomen volgens een formule die afhankelijk is van de aard en het niveau van de vereiste steun (bijvoorbeeld rechtstreekse subsidie, EIB-leningen waartoe de toegang kan worden vergemakkelijkt via de risicodelende financieringsfaciliteit (bijlage III), artikel 171).

1.3. Ondersteunende maatregelen, ook voor nieuwe behoeften

Een sterke coördinatie binnen de EU bij de vaststelling en aanneming van een Europees beleid inzake onderzoeksinfrastructuren is de sleutel tot het succes van deze activiteit. Daarom zullen er gedurende het hele programma maatregelen worden uitgevoerd voor de ondersteuning van die coördinatie, zoals het ondersteunen van de ontwikkeling van internationale samenwerking.

Deze activiteiten worden hoofdzakelijk op basis van een open en "bottom-up" uitnodiging tot het indienen van voorstellen uitgevoerd. Bij de effectieve uitvoering van het programma (conferenties, contracten met deskundigen, effectstudies, enz.) moeten zij de analyse van nieuwe behoeften en van de werkzaamheden van ESFRI en eIRG ondersteunen. Deze activiteiten hebben eveneens tot doel de internationale dimensie van de in het kader van dit specifieke programma uitgevoerde activiteiten en de verspreiding van Europese excellentie op internationaal niveau te ondersteunen. In het kader van de internationale samenwerking kan aan de hand van de in dit specifieke deel van het capaciteitsprogramma uitgevoerde activiteiten ook worden vastgesteld wat de behoeften zijn van specifieke derde landen en welke de wederzijdse belangen zijn waarop de specifieke samenwerking gebaseerd kan worden. Op basis van gerichte uitnodigingen tot het indienen van voorstellen kunnen vervolgens contacten worden ontwikkeld tussen belangrijke onderzoeksinfrastructuren in derde landen en in de Europese onderzoeksruimte.

2. ONDERZOEK TEN BEHOEVE VAN KMO's

Doelstellingen

De innovatiecapaciteit van de Europese KMO's en de bijdrage ervan tot de ontwikkeling van op nieuwe technologie gebaseerde producten en markten versterken door deze te helpen bij het uitbesteden van onderzoek, het opvoeren van hun onderzoeksinspanningen, het uitbreiden van hun netwerken, het beter benutten van onderzoeksresultaten en het verwerven van technologische knowhow.

Aanpak

De KMO's nemen een centrale plaats in binnen de Europese industrie. Zij moeten een sleutelcomponent zijn van het innovatiesysteem en in de keten van omzetting van kennis in nieuwe producten, procédés en diensten. Tegen de achtergrond van toenemende concurrentie op de interne markt en op wereldvlak dienen de Europese KMO's hun kennis en onderzoeksintensiteit te vergroten, hun zakelijke activiteiten geografisch uit te breiden en hun

kennisnetwerken te internationaliseren. In alle lidstaten bestaan er acties die relevant zijn voor de KMO's, maar deze stimuleren en ondersteunen vaak geen transnationale onderzoekssamenwerking en technologieoverdracht. Acties op EU-niveau zijn nodig om de impact van op nationaal en regionaal niveau ondernomen acties aan te vullen en te versterken.

Er zijn specifieke acties gepland ter ondersteuning van KMO's of KMO-associaties die behoefte hebben aan het uitbesteden van onderzoek aan universiteiten en onderzoekscentra ("OTO-actoren"). Deze acties worden uitgevoerd binnen het gehele gebied van onderzoek en technologie. Bij de evaluatie van de projectvoorstellen wordt terdege rekening gehouden met de te verwachten economische gevolgen voor de KMO's. Financiële middelen worden toegekend via twee systemen: *onderzoek voor KMO's* en *onderzoek voor KMO-associaties*. Het eerste systeem is overwegend gericht op low- en medium-tech-KMO's met weinig of geen onderzoekscapaciteit, maar ook onderzoeksintensieve KMO's die onderzoek moeten uitbesteden ter aanvulling van hun kernonderzoekscapaciteit mogen deelnemen. Het tweede systeem is bedoeld voor KMO-associaties die normaliter het beste weten wat de gemeenschappelijke technische problemen van hun leden zijn, namens hen kunnen optreden en voor de effectieve verspreidingen en acceptatie van de resultaten kunnen zorgen.

Naast deze specifieke acties wordt de deelname van KMO's in het gehele kaderprogramma gestimuleerd en vergemakkelijkt. Er wordt terdege rekening gehouden met de onderzoeksbehoeften en het potentieel van KMO's bij de ontwikkeling van de inhoud van de thematische gebieden van het programma "Samenwerking". Deze thematische gebieden zullen worden ingevoerd door middel van projecten van verschillende omvang en reikwijdte, al naar gelang het gebied en het onderwerp.

Gedurende de tenuitvoerlegging van het OTO-kaderprogramma van de Europese Gemeenschap wordt complementariteit en synergie tot stand gebracht met de uit hoofde van het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie ondernomen activiteiten teneinde de deelname van KMO's aan het OTO-kaderprogramma te bevorderen en te vergemakkelijken.

Activiteiten

De volgende twee specifieke regelingen voor KMO's worden opgezet:

- ***Onderzoek voor KMO's***

Deze regeling ondersteunt kleine groepen van innovatieve KMO's bij het oplossen van gemeenschappelijke of complementaire technologische problemen. De projecten moeten een vrij korte looptijd hebben en gericht zijn op de innovatiebehoeften van de KMO's die onderzoek uitbesteden aan OTO-actoren en een aantoonbaar exploitatiepotentieel voor de betreffende KMO's hebben.

- ***Onderzoek voor KMO-associaties***

Deze regeling ondersteunt KMO-associaties bij het ontwikkelen van technische oplossingen voor gemeenschappelijke problemen van grote aantallen KMO's in specifieke industriële sectoren of segmenten van de waardeketen door middel van onderzoek dat bijvoorbeeld nodig is om Europese normen en standaarden te ontwikkelen of zich daaraan te houden, en om aan regelgevingseisen te voldoen in gebieden als gezondheid, veiligheid en milieubescherming. De projecten kunnen een looptijd van een aantal jaren hebben en moeten worden geleid door

de KMO-associaties die ten behoeve van hun leden onderzoek uitbesteden aan OTO-actoren. Zij moeten een aantal afzonderlijke KMO's omvatten.

Gemeenschappelijke kenmerken van de regelingen

- Andere ondernemingen en eindgebruikers kunnen ook deelnemen aan de regelingen indien dit in het belang van de KMO of de KMO-associatie is.
- Behalve onderzoek moeten de projecten ook activiteiten omvatten ter bevordering van de acceptatie en de doeltreffende exploitatie van de onderzoeksresultaten zoals tests, demonstraties, opleidingen, technologieoverdracht, kennisbeheer en bescherming van de intellectuele eigendom. De *onderzoeksprojecten van KMO-associaties* moeten ook activiteiten omvatten voor de doeltreffende verspreiding van de onderzoeksresultaten onder de leden van de KMO-associaties en, indien nodig, daarbuiten.
- Voor beide regelingen gelden bijzondere regels voor eigendom en toegangsrechten.

3. KENNISREGIO'S

Doelstellingen

Het onderzoekspotentieel van Europese regio's versterken, met name door in heel Europa de ontwikkeling van regionale “door onderzoek aangestuurde clusters” waarbij regionale autoriteiten, universiteiten, onderzoekscentra, ondernemingen en andere belanghebbenden betrokken zijn te stimuleren en te ondersteunen.

Aanpak

De regio's worden steeds meer erkend als belangrijke spelers in het onderzoeks- en ontwikkelingslandschap van de EU. Tegelijkertijd zijn er duidelijke aanwijzingen dat investeringen in O&O gunstig zijn voor de aantrekkelijkheid van een regio en dat ze het concurrentievermogen van de plaatselijke ondernemingen vergroten. O&O-intensieve clusters zijn een van de sterkste motoren van dergelijke investeringsactiviteiten en leiden rechtstreeks naar lokale concurrentievoordelen met positieve uitwerkingen op groei en werkgelegenheid. De pilotactie van 2003 inzake kennisregio's¹⁹ heeft het belang van dergelijke clusters en de noodzaak van ondersteuning en stimulering van hun ontwikkeling aangetoond.

Deze actie stelt de Europese regio's in staat hun capaciteit voor het investeren in OTO te versterken, terwijl ook hun potentieel voor het succesvol betrekken van hun belanghebbenden bij Europese onderzoeksprojecten wordt gemaximaliseerd. Ook wordt gestreefd naar een groter en meer gericht gebruik van de Structuurfondsen voor O&O-investeringen en activiteiten door het verbeteren van de synergie tussen regionaal- en onderzoeksbeleid, met name door het tot stand brengen van regionale onderzoeksstrategieën die de regionale autoriteiten kunnen integreren in hun economische ontwikkelingsstrategie.

¹⁹ Een pilotactie "Kennisregio's" is op initiatief van het Europees Parlement in de Gemeenschapsbegroting van 2003 opgenomen. Hierop volgde nog een uitnodiging tot het indienen van voorstellen onder het zesde kaderprogramma van de Gemeenschap voor OTO (2004) in het kader van het programma "Samenhangende ontwikkeling van het beleid".

Het initiatief "Kennisregio's" beoogt de ondersteuning van de vaststelling en tenuitvoerlegging van optimaal beleid en optimale strategieën voor de ontwikkeling van door O&O aangedreven clusters. Het dient in het bijzonder voor het verbeteren van de relevantie en doeltreffendheid van regionale onderzoeksagenda's door middel van wederzijds leren; het bevorderen en versterken van de samenwerking tussen clusters; en het bijdragen tot de versterking van duurzame ontwikkeling van bestaande door O&O aangedreven clusters alsmede het bevorderen van de totstandbrenging van nieuwe clusters. Steun wordt in het bijzonder verleend voor vraaggestuurde en probleemgeoriënteerde projecten ten behoeve van specifieke technologische gebieden of sectoren²⁰.

Deze actie is van toepassing op alle regio's, met inbegrip van de convergentieregio's²¹.

Activiteiten

Aan de projecten wordt normaliter deelgenomen door regionale autoriteiten, regionale ontwikkelingsagentschappen, onderzoekscentra en industrie alsmede, in voorkomend geval, organisaties die werkzaam zijn op het gebied van technologieoverdracht of financiële of maatschappelijke organisaties. De projecten op het gebied van *kennisregio's* omvatten de volgende activiteiten:

- **Analyse, ontwikkeling en uitvoering van onderzoeksagenda's** van regionale clusters en samenwerking tussen deze clusters. Dit omvat analyses alsmede een uitvoeringsplan dat gericht is op O&O-capaciteit en O&O-prioriteiten. De projecten moeten gebruik maken van prognoses, benchmarking of andere methoden waaruit de verwachte voordelen blijken, zoals een sterkere koppeling tussen de betrokken clusters, een optimale deelname aan Europese onderzoeksprojecten en grotere uitwerkingen op regionale ontwikkeling.
- **"Mentoring"** van regio's met een minder ontwikkeld onderzoeksprofiel door hoog ontwikkelde regio's op basis van op O&O gerichte clustervorming. Transnationale regionale consortia mobiliseren en associëren onderzoeksactoren uit academische, industriële en overheidskringen om technologisch minder ontwikkelde regio's te begeleiden.
- **Initiatieven voor het verbeteren van de integratie** van onderzoeksactoren en -instellingen in regionale economieën door hun interacties op clusterniveau. Dit omvat transnationale activiteiten voor het verbeteren van de contacten tussen belanghebbende onderzoekskringen en de lokale zakenwereld alsmede relevante activiteiten tussen clusters.

Steun wordt ook verleend aan activiteiten voor het bevorderen van systematische onderlinge uitwisseling van informatie alsmede interactie tussen vergelijkbare projecten en waar van toepassing, met acties van andere relevante Gemeenschapsprogramma's (bijvoorbeeld workshops over analyse en synthese, ronde-tafelconferenties, publicaties).

²⁰ Dit sluit een eventuele combinatie van verschillende technologische gebieden niet uit.

²¹ Convergentieregio's zijn de regio's bedoeld in artikel 5 van het voorstel voor een verordening van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds, COM(2004) 492. Daartoe behoren de "convergentie"doelstellingsregio's, de voor financiering uit het Cohesiefonds in aanmerking komende regio's en de ultraperifere regio's.

4. ONDERZOEKSPOTENTIEEL

Doelstelling

De verwezenlijking van het volledige onderzoekspotentieel van de uitgebreide Unie stimuleren door het ontsluiten en ontwikkelen van het onderzoekspotentieel in de convergentieregio's en ultraperifere regio's van de EU, en de capaciteiten van hun onderzoekers om succesvol deel te nemen aan onderzoeksactiviteiten op EU-niveau helpen versterken.

Aanpak

Om het volledige onderzoekspotentieel van de uitgebreide Unie te kunnen benutten, moet met een specifieke actie worden getracht het potentieel van onderzoeksgroepen te ontsluiten, in het bijzonder in de convergentieregio's en ultraperifere regio's die hun mogelijkheden momenteel niet volledig benutten of die behoefte hebben aan nieuwe kennis en ondersteuning om hun potentieel te ontsluiten. De acties zijn grotendeels gestoeld op oude en bestaande maatregelen zoals de Europese centra van excellentie in de tien nieuwe lidstaten in het vijfde kaderprogramma en de Marie Curie-gastbeurzen voor kennisoverdracht. Ze vormen ook een aanvulling op de inspanningen die door het Europees Sociaal Fonds moeten worden geleverd in het kader van het nieuwe cohesiebeleid (2007-2013) dat gericht is op de ontwikkeling van het menselijk potentieel voor onderzoek op nationaal niveau in de in aanmerking komende gebieden.

Door de inspanningen te richten op de versterking en uitbreiding van de samenwerking van dergelijke onderzoeksgroepen met onderzoekscentra in andere EU-landen kan een bijdrage worden geleverd aan de ontsluiting van het potentieel van deze gebieden en bijgevolg van hun duurzame ontwikkeling op lange termijn. Door de optimalisering van de internationale bekendheid en erkenning van deze onderzoeksgroepen worden hun leiderschapspotentieel en de kwaliteit van hun wetenschappers, alsmede hun zichtbaarheid vergroot en hun deelname aan de Europese onderzoeksruijme vergemakkelijkt.

Activiteiten

De actie is in het bijzonder van voordeel voor particuliere strategische partnerschappen, inclusief jumelages, tussen onderzoeksgroepen van de openbare en particuliere sector in de convergentieregio's en ultraperifere regio's van de EU, die aan de hand van hun kwaliteit en hoog potentieel worden uitgekozen, en reeds gevestigde onderzoeksgroepen in andere gebieden van Europa. Bijzondere nadruk wordt gelegd op de verwachte langere-termijneffecten van het partnerschap op zowel EU- als regionaal niveau. Ten behoeve van de verwezenlijking van hun volledige potentieel (d.w.z. versterking van hun kennis, ontwikkeling van extra bekwaamheden, ook in onderzoeksbeheer, of een betere zichtbaarheid) omvat de actie steun voor de gekozen onderzoeksgroep in de in aanmerking komende regio's in het kader van de binnen het strategische partnerschap ontwikkelde onderzoeksprogramma's voor:

- uitwisseling van knowhow en ervaring via transnationale wederzijdse detacheringen van onderzoekspersoneel tussen geselecteerde centra in de in aanmerking komende regio's en een of meer partnerorganisaties in een andere EU-lidstaat, met een ingebouwd verplicht terugkeermechanisme voor gedetacheerd personeel van de geselecteerde centra in de in aanmerking komende regio's;

- de rekrutering door de geselecteerde centra van binnenkomende ervaren onderzoekers ten behoeve van kennisoverdracht en/of opleiding van onderzoekers, ook bedoeld om de terugkeer van wetenschappers naar hun land van herkomst te stimuleren;
- de aanschaf en ontwikkeling van bepaalde onderzoeksuitrusting voor de geselecteerde centra;
- de organisatie van workshops en conferenties om kennisoverdracht te vergemakkelijken op nationaal en internationaal niveau. Hieraan kan worden deelgenomen door zowel het eigen onderzoekspersoneel van de geselecteerde centra als gastonderzoekers van andere landen in het kader van de ontwikkeling van de internationale opleidingscapaciteit en reputatie van de geselecteerde centra; deelname van het onderzoekspersoneel van de uit hoofde van deze regeling geselecteerde centra aan internationale conferenties of opleidingsacties op korte termijn voor het delen van kennis, het totstandbrengen van netwerken en om dit personeel met een meer internationale omgeving in contact te brengen.
- publiciteitsactiviteiten om de bekendheid en de zichtbaarheid van de geselecteerde centra en hun activiteiten te vergroten.

Bovendien zijn, onafhankelijk van deze ondersteunende maatregelen, ook evaluatiefaciliteiten voorzien via welke elk onderzoekscentrum in de in aanmerking komende regio's, dat al dan niet een steunaanvraag heeft ingediend, een internationale onafhankelijke deskundige evaluatie kan krijgen van het niveau van zijn algemene onderzoekskwaliteit en -infrastructuur. Deze evaluatie zal worden uitgevoerd door vooraanstaande onafhankelijke internationale deskundigen die door de Commissie worden benoemd.

5. WETENSCHAP IN DE MAATSCHAPPIJ

Doelstelling

Met het oog op het opbouwen van een effectieve en democratische Europese kennismaatschappij bestaat het doel erin de harmonieuze integratie van de wetenschappelijke en technologische inspanning en gerelateerd onderzoeksbeleid in het Europese sociale weefsel te stimuleren.

Aanpak

Het thema "Wetenschap *in* de maatschappij" houdt een belangrijke uitbreiding en voortzetting in van de uit hoofde van het zesde kaderprogramma uitgevoerde proefprojecten, hetgeen in verhouding staat tot de toegenomen ambitie van het Europese onderzoeksbeleid.

De ontwikkeling van Europese samenlevingen is in grote mate afhankelijk van hun capaciteit, om kennis te ontwikkelen, te exploiteren en te verspreiden en voortbouwend daarop voortdurend te vernieuwen. Wetenschappelijk onderzoek speelt wat dit betreft een hoofdrol en moet een van de stuwende krachten blijven achter de bevordering van groei, welvaart en duurzame ontwikkeling.

Om dit doel te bereiken is het absoluut noodzakelijk een sociale en culturele omgeving te creëren die bevorderlijk is voor succesvol en bruikbaar onderzoek. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met legitieme maatschappelijke bekommernissen en behoeften, hetgeen tot

een waardevoller democratisch debat leidt met een meer betrokken en geïnformeerd publiek, alsmede betere voorwaarden voor collectieve keuzes over wetenschappelijke kwesties. Er moet ook een klimaat tot stand worden gebracht dat gunstig is voor wetenschappelijke doelen, een nieuwe golf van onderzoeksinvesteringen en de daaropvolgende verspreiding van kennis, die de basis vormt van de Lissabon-strategie.

Dit deel van het capaciteitsprogramma wordt daarom toegespitst op de ontwikkeling van een aantal voorwaarden waardoor een dergelijk bevorderlijk klimaat de norm wordt in Europa in plaats van een uitzondering.

Op de eerste plaats moet aandacht worden besteed aan het gevaar voor een wetenschapskloof binnen onze samenlevingen. Deze scheidt de grote groep mensen die geen toegang tot relevante kennis heeft van de kleine groep die dat wel heeft, degenen die hun invloed kunnen doen gelden op het beleid op onderzoeksgebied van degenen die dit niet kunnen. Daarom bestaan er onder de burgers gemengde gevoelens ten aanzien van de mogelijke voordelen en een echte publieke controle van wetenschap en technologie. Enerzijds willen ze graag dat de onderzoeksector zich meer inzet voor de oplossing van de huidige problemen (ziekten, vervuiling, epidemieën, werkloosheid, enz.) en beter anticipeert op de mogelijke gevolgen voor de toekomst. Anderzijds geven zij blijk van een duidelijk wantrouwen tegenover bepaalde gebruiksdoeleinden van de wetenschap en mogelijke interferenties van gevestigde belangen in de besluitvormingsprocedures.

Enkele redenen voor een vaak onbevredigende integratie van wetenschap in de maatschappij zijn:

- het publiek neemt onvoldoende deel aan het vaststellen van de prioriteiten en het tot stand brengen van de richtsnoeren voor het wetenschapsbeleid. Een betere deelname zou een breder debat mogelijk maken over de eventuele risico's en gevolgen.
- er bestaan steeds meer reserves ten opzichte van bepaalde wetenschappelijke ontwikkelingen, er is een gevoel van gebrek aan controle en onbeantwoorde vragen betreffende de inachtneming van fundamentele waarden;
- de indruk bestaat van een isolement van de wetenschap ten opzichte van de alledaagse realiteit op economisch en sociaal gebied;
- de objectiviteit van wetenschappelijke bewijzen die de publieke beleidsvorming ter beschikking worden gesteld, wordt in twijfel getrokken.

De gekozen aanpak heeft tot doel:

- de mechanismen voor de toegang tot en het valideren van de expertise veelomvattender en transparanter te maken om het beleid beter te onderbouwen;
- normen vast te stellen voor ethisch verantwoorde onderzoeksinspanningen met inachtneming van de fundamentele rechten;
- Europa in staat te stellen een actievere rol te spelen op het wereldtoneel, bij het debat over en bij de verbreiding van gemeenschappelijke waarden, gelijke kansen en maatschappelijke dialoog;

- de kloof tussen degenen met en zonder wetenschappelijke opleiding te overbruggen en steden, regio's, stichtingen, wetenschapscentra, enz. aan te moedigen de wetenschapscultuur in de directe omgeving van alle burgers te bevorderen.
- een maatschappelijke dialoog over onderzoeksbeleid te bevorderen en maatschappelijke organisaties aan te moedigen meer betrokken te raken bij onderzoeksactiviteiten;
- een beeld van wetenschap en onderzoekers te geven dat iedereen en in het bijzonder jonge mensen aanspreekt;
- vrouwen te helpen te blijven vooruitgaan in wetenschappelijke loopbanen en hun wetenschappelijke talenten beter te gebruiken, hetgeen iedereen ten goede komt;
- wetenschappelijke communicatie te vernieuwen door de voorkeur te geven aan moderne middelen om een beter resultaat te verkrijgen en door de wetenschappers te helpen nauwer met mediadeskundigen samen te werken.

Het thema "Wetenschap in de maatschappij" zal worden uitgevoerd door middel van:

- beleidsgerelateerde acties en onderzoeksactiviteiten die rechtstreeks uit hoofde van dit thema ondersteund worden;
- samenwerking tussen lidstaten om gezamenlijke doelstellingen vast te stellen en nationale praktijken te versterken in de geest van de open coördinatiemethode;
- bevordering, ondersteuning en monitoring van de introductie in en de gevolgen van kwesties op het gebied van "Wetenschap in de maatschappij" in andere onderdelen van het kaderprogramma²². De algehele coördinatie van kwestie met betrekking tot "Wetenschap in de maatschappij" zowel met betrekking tot het kaderprogramma als binnen andere relevante communautaire activiteiten (bijvoorbeeld ten aanzien van onderwijs en cultuur) valt onder dit thema.

Hiervoor zijn drie actielijnen voorzien:

Eerste actielijn: *Verbeteren van de interactie tussen wetenschap en maatschappij*

- **Versterking en verbetering van het Europese wetenschapssysteem**

De verwachtingen ten aanzien van het Europese wetenschapssysteem om ons innovatiepotentieel te behouden zijn zo hoog gespannen dat de maatschappij een dieper inzicht moet verwerven in de onderdelen, economische processen, regels en gewoonten ervan. Hiertoe worden drie uiterst belangrijke aspecten behandeld die gericht zijn op de actoren en het dynamisme van de Europese onderzoeksruimte;

- verbeteren van het gebruik van wetenschappelijke adviesverlening en expertise voor beleidsvorming in Europa en evaluatie van de gevolgen daarvan, en ontwikkeling van praktische instrumenten en methodes (bijvoorbeeld elektronische netwerken);

²² Hiertoe behoort het uitvoeren van de ethische evaluatieprocedures voor voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, in het kader van het specifieke programma "Samenwerking".

- bevorderen van vertrouwen en zelfregulering in de wetenschappelijke gemeenschap;
- aanmoedigen van het debat over informatieverspreiding, waaronder toegang tot wetenschappelijke resultaten en de toekomst van wetenschappelijke publicaties.
- **Vergroten van de betrokkenheid om te anticiperen op en uitleg te geven over politieke, maatschappelijke en ethische kwesties**

Gedurende de hele looptijd van het onderzoeksproces moeten de verlangens en behoeften van de maatschappij, alsmede fundamentele ethische beginselen, beter geïntegreerd worden, zodat een veilige en constructieve omgeving tot stand kan worden gebracht voor onderzoekers en voor de maatschappij in zijn geheel. Hierbij spelen twee aspecten een rol:

- grotere betrokkenheid bij wetenschapsgerelateerde kwesties;
- voorwaarden voor een geïnformeerde discussie over ethiek en wetenschap.

- **Beter begrip van de plaats van wetenschap en technologie in de maatschappij**

Om de betrekkingen tussen wetenschap en maatschappij met een verantwoord beleid te onderbouwen, moet de in de vakgebieden geschiedenis, sociologie en wetenschapsfilosofie verzamelde kennis van de wetenschappen worden uitgebreid, geconsolideerd en in heel Europa worden verspreid. Daartoe moeten wetenschappers van deze vakgebieden netwerken vormen om het onderzoek en de discussie zodanig te structureren dat duidelijk wordt welk aandeel de wetenschap echt heeft aan de opbouw van een Europese maatschappij en identiteit. Daarbij moet vooral aandacht worden geschonken aan:

- de betrekkingen tussen wetenschap, democratie en recht;
- onderzoek naar ethiek in wetenschap en technologie;
- de wederzijdse invloed van wetenschap en cultuur;
- de rol en het beeld van wetenschappers.

- **Veranderingen in de rol van universiteiten**

Er moeten passende hervormingen worden ondersteund waardoor de universiteiten in staat worden gesteld om samen met de industrie en de maatschappij hun rol volledig te vervullen bij het voortbrengen, verspreiden en delen van kennis (overeenkomstig de communautaire initiatieven inzake universitair onderzoek). De nadruk wordt gelegd op het volgende:

- vaststellen van betere raamvoorwaarden voor doeltreffender universitair onderzoek;
- bevorderen van de oprichting van gestructureerde partnerschappen met het bedrijfsleven met het oog op de onderzoeksmanagementcapaciteiten van universiteiten;
- versterken van het delen van kennis tussen universiteiten en de maatschappij als geheel.

Tweede actielijn: *Versterken van het potentieel, verbreden van de horizon*

- **Vrouwen en onderzoek**

Op basis van de beleidsoriëntaties van het werkdocument van de diensten van de Commissie en de conclusies van de Raad²³ alsmede andere relevante beleidsoriëntaties van de EU wordt een kader voor positieve acties tot stand gebracht om de rol van vrouwen in wetenschappelijk onderzoek te versterken en de genderdimensie in onderzoek te bevorderen. Binnen dit kader is plaats voor beleidsdiscussies, monitoring, coördinatie en versterking van onderzoek. Hierbij komen de volgende aspecten aan bod:

- versterken van de rol van vrouwen in wetenschappelijk onderzoek;
- de genderdimensie van onderzoek;
- integreren van genderspecifieke kwesties in onderzoeksbeleid en –programma's van de EU.

- **Jongeren en wetenschap**

De geplande activiteiten beogen bij meer jongeren interesse te wekken voor wetenschappelijke loopbanen, contacten tussen de generaties te bevorderen en het algemene niveau van wetenschappelijke kennis te verhogen. De Europese uitwisseling en samenwerking heeft met name betrekking op aan jongeren aangepaste methoden voor wetenschapsonderwijs, ondersteuning van wetenschapsleraren (concepten, materiaal) en ontwikkeling van de contacten tussen school en beroepsleven. Daarnaast kan steun worden verleend aan evenementen met een brede Europese draagwijdte, die bedoeld zijn om jonge aspirant-wetenschappers in contact te brengen met vooraanstaande wetenschappers, die als rolmodel kunnen dienen. Er wordt aandacht besteed aan fundamenteel onderzoek dat rekening houdt met de sociale context en culturele waarden. Hierbij komen drie aspecten aan bod:

- ondersteunen van formeel en informeel wetenschapsonderwijs op school;
- versterken van de koppeling tussen wetenschapsonderwijs en wetenschappelijke loopbanen;
- onderzoek en coördinatie van nieuwe methoden voor het wetenschapsonderwijs.

Derde actielijn: *Communicatie tussen wetenschap en maatschappij*

De activiteiten beogen het bevorderen van communicatiekanalen die een doeltreffende interactie in twee richtingen mogelijk maken tussen de maatschappij en de wetenschap. Deze benadering begunstigt een nauwere samenwerking en uitwisseling van beste praktijken tussen wetenschappers en mediadeskundigen, maar ook een grotere betrokkenheid van doelgroepen, zoals jongeren, onderzoekers die contacten hebben met het grote publiek, en de vakpers. De activiteiten worden geconcentreerd op:

- verstrekken van betrouwbare en tijdige informatie aan de wetenschappelijke pers en steun voor de ontwikkeling van een Europees centrum voor de wetenschappelijke pers;
- opleidingsactiviteiten om de kloof tussen de media en de wetenschappelijke gemeenschap te overbruggen;

²³ "Vrouwen en wetenschap: excellentie en innovatie – gendergelijkheid in wetenschap" (SEC 2005/270); Conclusies van de Raad van 18 april 2005.

- versterken van de Europese dimensie in wetenschapsevenementen voor het grote publiek;
- bevorderen van wetenschap door middel van audiovisuele middelen via Europese coproducties en de circulatie van wetenschappelijke programma's;
- bevorderen van transnationaal toponderzoek en wetenschappelijke communicatie door middel van populaire prijzen;
- onderzoek ten behoeve van de verbetering van de methoden en producten van wetenschappelijke communicatie.

6. INTERNATIONALE SAMENWERKINGSACTIVITEITEN

Doelstelling

Om concurrerend te worden en een leidende rol te spelen op wereldniveau heeft de Europese Gemeenschap behoefte aan een sterk en coherent internationaal wetenschaps- en technologiebeleid.

Dit internationaal beleid heeft twee gecorreleerde doelstellingen:

- ondersteunen van het Europese concurrentievermogen via strategische partnerschappen met derde landen op geselecteerde wetenschapsgebieden en door het aantrekken van de beste wetenschappers uit derde landen om in en met Europa te werken;
- aanpakken van specifieke problemen waarmee derde landen geconfronteerd worden of die een mondiaal karakter hebben, op basis van wederzijds belang en wederzijds voordeel.

Aanpak

Om met het oog op de specifieke internationale samenwerkingsacties van het specifieke programma "Samenwerking" voor bepaalde derde landen (partnerlanden voor de internationale samenwerking)²⁴ de prioritaire gebieden voor onderzoek vast te stellen die van wederzijds belang en wederzijds voordeel zijn, zullen de lopende politieke dialogen en partnerschapsnetwerken worden uitgebreid naar de verschillende regio's in deze derde landen, teneinde de tenuitvoerlegging van deze acties te vergemakkelijken. De coherentie van nationale activiteiten bij internationale wetenschappelijke samenwerking wordt vergroot door de ondersteuning van de coördinatie van nationale programma's (van lidstaten, kandidaat-lidstaten en geassocieerde landen) door middel van multilaterale coördinatie van nationaal beleid en nationale activiteiten op het gebied van OTO. De samenwerking met derde landen binnen het kaderprogramma wordt met name gericht op de volgende groepen van landen²⁵:

- kandidaat-lidstaten²⁶;
- mediterrane partnerlanden (MPL), de westelijke Balkan (WBL) alsmede de landen van Oost-Europa, de Kaukasus en Centraal-Azië (EECCA)²⁷;

²⁴ Zie voorwaarden voor deelname.

²⁵ Hieronder vallen derde landen die buurlanden zijn van de ultraperifere gebieden.

²⁶ Voor volledig geassocieerde kandidaat-lidstaten worden de acties beperkt tot specifieke acties die hun integratie in het kaderprogramma vergemakkelijken en bevorderen.

- ontwikkelingslanden;
- opkomende economieën.

De themageoriënteerde acties inzake internationale onderzoekssamenwerking worden uitgevoerd in het kader van het specifieke programma “Samenwerking”. De internationale acties op het gebied van menselijk potentieel worden uitgevoerd in het kader van het specifieke programma “Mensen”. De horizontale ondersteunende activiteiten voor internationale samenwerking worden in dit programma beschreven. Er wordt gezorgd voor algemene coördinatie van de internationale samenwerkingsacties binnen de verschillende programma's.

Activiteiten

De belangrijkste activiteiten ten behoeve van de ontwikkeling van een gezamenlijk overeengekomen beleid inzake internationale wetenschappelijke samenwerking zijn:

- **Regionale vaststelling van prioriteiten en strategieën voor het samenwerkingsbeleid inzake wetenschap en technologie**

De prioriteiten op het gebied van W&T-samenwerking van de EU worden gebaseerd op een brede beleidsdialoog met partnersteden en –regio's, rekening houdend met hun socio-culturele situatie en onderzoekscapaciteit. Deze dialoog voor W&T-samenwerking wordt op verschillende niveaus gevoerd: in het kader van internationale fora (de verschillende VN-conventies); in geïnstitutionaliseerde bi-regionale dialogen²⁸ tussen Azië en Europa (ASEM); tussen Latijns-Amerika, het Caribische gebied en de EU (ALCUE) met het mediterrane partnerschap en het partnerschap met de Westelijke Balkan; tussen de EU en de landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS) met Oost Europa, de Kaukasus & Centraal Azië²⁹; en bilaterale en multilaterale overeenkomsten alsmede door middel van informele transregionale bijeenkomsten van wetenschappers en andere maatschappelijke partners.

De hoogste prioriteit wordt verleend aan het versterken van de biregionale en bilaterale dialogen die bedoeld zijn ter oriëntatie en om het kader vast te stellen voor internationale W&T-samenwerking en de gezamenlijke vaststelling van onderzoeksgebieden die van wederzijds belang en voordeel zijn. Dergelijke dialogen en partnerschappen zijn de meest doeltreffende manier om wereldwijd overeengekomen doelstellingen te bereiken met betrekking tot de specifieke behoeften op regionaal en nationaal niveau. Zo kan met behulp van deze dialogen en overeenkomsten³⁰ een geïntegreerd onderzoeksbeleid geformuleerd worden dat binnen het kaderprogramma een coherente internationale W&T-samenwerking mogelijk maakt.

²⁷ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Kazachstan, Kirgizstan, Moldavië, Oekraïne, Oezbekistan, Rusland, Tadzjikistan en Turkmenistan.

²⁸ In dit verband heeft de term biregionale dialoog betrekking op de dialoog tussen de lidstaten, de EG en de betrokken derde landen.

²⁹ Met eventuele medewerking van het Internationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie (ICWT) en het Centrum voor Wetenschap en Technologie (OCWT)

³⁰ Gezien de interessen van de Gemeenschap zijn overeenkomsten gesloten met alle belangrijke industriële handelspartners of opkomende economieën en met nagenoeg alle landen die onder het Europese nabuurschapsbeleid vallen.

Deze initiatieven worden door middel van specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten ten uitvoer gelegd, waarmee de biregionale dialoog in nauw overleg met de lidstaten, de geassocieerde landen en de partnerlanden voor internationale samenwerking wordt ontwikkeld.

De vaststelling van prioriteiten en strategieën voor W&T-samenwerking heeft directe en meetbare gevolgen voor de andere activiteiten die in het kader van het specifieke programma "Capaciteiten" voor internationale W&T-samenwerking zijn voorzien, in het bijzonder de verbetering en ontwikkeling van W&T-overeenkomsten, W&T-samenwerkingspartnerschappen en een positief synergie-effect op de coördinatie van nationaal beleid en nationale activiteiten op internationale W&T-samenwerking.

In het kader van W&T-overeenkomsten en conform de vastgestelde prioriteiten moet worden bepaald in hoeverre nieuwe elementen naar boven zijn gekomen die actie of beleidsmaatregelen behoeven zodat zij kunnen worden behandeld in het kader van de betreffende thema's.

Bovendien kunnen de mogelijkheden van de W&T-overeenkomsten dankzij de deelname van wetenschappers aan nationale onderzoeksprogramma's van derde landen volledig worden benut en kunnen de wetenschappers kennis verwerven van de onderzoekssystemen en cultuur van derde landen. Hiertoe worden de kosten voor de deelname aan onderzoek door wetenschappers van de lidstaten en geassocieerde landen aan nationale onderzoeksprogramma's van de derde landen uit hoofde van het kaderprogramma betaald indien er sprake is van wederzijds belang en voordeel. Deze samenwerking vindt op concurrentiële basis plaats.

De in het kader van bovengenoemde dialogen en W&T-samenwerkingsovereenkomsten ontwikkelde gezamenlijke projecten zijn op de behoeften afgestemd en zullen in termen van partnerschappen, bevoegdheden en financiering behoorlijk omvangrijk zijn en belangrijke gevolgen hebben op sociaal-economisch gebied. De projecten zijn speciaal gericht op de in de beleidsdialoog inzake W&T-samenwerking in de regionale fora vastgestelde prioriteiten. Daarom worden er per regio of groepen van partnerlanden voor internationale samenwerking specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen gedaan. Het resultaat van deze dialogen draagt bij aan de vaststelling van de prioriteiten en behoeften voor de specifieke acties voor internationale samenwerking bij de verschillende thema's van het specifieke programma "Samenwerking".

- **Verbetering en ontwikkeling van partnerschappen voor wetenschappelijke en technologische samenwerking, met inbegrip van structurele activiteiten en netwerken**

Voor de praktische tenuitvoerlegging en verdere uitwerking van de vastgestelde prioriteiten worden evenwichtige partnerschappen voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tot stand gebracht waarin verschillende belanghebbenden (uit onderzoek, industrie, overheid en maatschappelijk middenveld) bijeen worden gebracht met het oog op de opbouw van onderzoekscapaciteit en de uitvoering van onderzoeksacties. Deze partnerschappen bleken het meest geschikte mechanisme te zijn om de gezamenlijke krachten van deze partners te mobiliseren. Zij vereisen een multidisciplinaire benadering om de verschillende behoeften op globaal, regionaal en/of nationaal niveau aan te pakken.

De opzet van de W&T-partnerschappen wordt gebaseerd op een biregionale leiding en coördinatie van beleidsinitiatieven in de vastgestelde prioritaire gebieden. Deze

partnerschappen worden beheerd door stuurgroepen waarin met inachtneming van hun interessen en onderzoekscapaciteiten een beperkt aantal vertegenwoordigers van elke regio zitting heeft en die open staan voor alle partners in de betrokken regio. De partnerschappen bevorderen gezamenlijke onderzoeksactiviteiten en een permanente politieke dialoog over de doeltreffendheid en efficiëntie van de samenwerking alsmede over de vaststelling van toekomstige behoeften.

- **Ondersteuning van de coördinatie van nationale beleidsmaatregelen en activiteiten voor internationale wetenschappelijke en technologische samenwerking**

Een internationale strategie van de EU voor wetenschappelijke samenwerking in de Gemeenschap kan alleen dan doeltreffend en efficiënt zijn als de nationale beleidsmaatregelen voortdurend gecoördineerd worden en de in het kader van de biregionale en bilaterale dialogen inzake wetenschap en technologie aangegane verplichtingen ook worden nagekomen.

Met deze coördinatie wordt de efficiëntie en de uitwerking van de lopende initiatieven inzake bilaterale samenwerking op dit gebied tussen de lidstaten en de partnerlanden voor internationale samenwerking versterkt en worden positieve synergieën tot stand gebracht. Hiermee wordt ook de complementariteit tussen de activiteiten van de Gemeenschap en de lidstaten op het gebied van W&T-samenwerking bevorderd.

Bovendien wordt met deze coördinatie ook de verwezenlijking van een "gemeenschappelijke visie" ondersteund doordat een innovatieve programmatische aanpak en nauwere samenwerking tussen en met lidstaten wordt vergemakkelijkt bij de ontwikkeling en uitvoering van een coherente wetenschappelijke en technologische samenwerking in de EU.

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

De indicatieve verdeling over de programma's is als volgt (in miljoen EUR):

Capaciteiten

Onderzoeksinfrastructuren*	3961
Onderzoek ten behoeve van KMO's**	1901
Kennisregio's	158
Onderzoekspotentieel	554
Wetenschap in de maatschappij***	554
Internationale samenwerkingsactiviteiten	358

TOTAAL **7486**

* Inclusief een bijdrage aan de subsidie aan de Europese Investeringsbank, zoals bedoeld in bijlage III. De rente-inkomsten over dit bedrag worden bij de subsidie aan de Europese Investeringsbank opgeteld.

** Inclusief een bedrag voor initiatieven uit hoofde van artikel 169 betreffende KMO's die onderzoek uitvoeren.

*** Inclusief een bedrag voor steun voor samenhangende ontwikkeling van het beleid.

BIJLAGE III

Risicodelende financieringsfaciliteit

Overeenkomstig bijlage II verleent de Gemeenschap een subsidie (coördinatie- en ondersteuningsactie) aan de Europese Investeringsbank (EIB). Deze subsidie draagt bij aan de doelstelling van de Gemeenschap om particuliere investeringen in onderzoek te bevorderen door het vergroten van de risicobeheercapaciteit van de EIB, hetgeen de mogelijkheid biedt tot (i) een groter volume aan EIB-leningen voor een bepaald risiconiveau en (ii) de financiering van risicovollere O&O-activiteiten dan zonder een dergelijke Gemeenschapssteun mogelijk zou zijn.

De EIB leent fondsen die van internationale markten worden aangetrokken overeenkomstig de standaardregels, -regelingen en -procedures. Vervolgens gebruikt ze deze subsidie, tezamen met haar eigen middelen, voor provisies en kapitaaltoewijzing binnen de bank om een deel van de risico's te dekken die samenhangen met deze leningen voor in aanmerking komende grote Europese O&O-activiteiten.

Op basis van haar financiële evaluatie beoordeelt de EIB het financiële risiconiveau en stelt de hoogte vast van de provisie of kapitaaltoewijzing. De risicobeoordeling en -indeling, en de daaruit voortvloeiende besluiten inzake provisie en kapitaaltoewijzing zijn standaardprocedures van de bank die door haar aandeelhouders worden goedgekeurd en gecontroleerd en de bijdrage van de Gemeenschap zal daar geen verandering in brengen. Er bestaat geen bijkomende verplichting voor de Gemeenschap.

Deze subsidie wordt op jaarbasis terugbetaald. Het jaarlijkse bedrag wordt vastgesteld in de werkprogramma's, rekening houdend met het activiteitenverslag en de prognoses die de EIB de Commissie zal voorleggen.

In de met de EIB te sluiten subsidieovereenkomst worden de bepalingen en voorwaarden vastgesteld waaronder de communautaire middelen kunnen worden gebruikt als provisies en kapitaaltoewijzingen. Deze overeenkomst omvat onder meer de volgende bepalingen en voorwaarden:

- De subsidiabele thema's en activiteiten. Om het evenwicht te bewaren tussen de bijdragende specifieke programma's en hun thema's en activiteiten kan de Gemeenschap de voorwaarden voor subsidiabiliteit met betrekking tot om het even welke thema's of activiteiten contractueel aanpassen, onverminderd mogelijke wijzigingen overeenkomstig artikel 7, lid 2.
- De subsidiabele grote Europese OTO-activiteiten. De door de Commissie in het kader van dit specifieke programma gefinancierde ontwikkeling van onderzoeksinfrastructuren is bij verstek automatisch subsidiabel. Ook andere onderzoeksinfrastructuren kunnen in aanmerking worden genomen. In overeenstemming met de ingevolge artikel 167 van het Verdrag vastgestelde verordening stelt de subsidieovereenkomst ook de procedurevoorschriften vast en waarborgt zij dat de Gemeenschap onder bepaalde omstandigheden zijn veto kan uitspreken tegen het gebruik van de subsidie voor een door de EIB voorgestelde lening.

- De regels voor het vaststellen van het aandeel van het financiële risico dat door de communautaire subsidie wordt gedekt en de risicodrempel waarboven de EIB de communautaire subsidie kan gebruiken.
- De modaliteiten voor de controle door de Gemeenschap van de door de EIB verstrekte leningen met betrekking tot de subsidie.

BIJLAGE IV

Coördinatie van niet-communautaire onderzoeksprogramma's

Een initiatief voor de gemeenschappelijke tenuitvoerlegging van nationale onderzoekprogramma's is hieronder omschreven en zal onderwerp zijn van een afzonderlijke beschikking op basis van artikel 169 van het Verdrag. Verdere initiatieven kunnen worden vastgesteld en voorgesteld gedurende de tenuitvoerlegging van het zevende kaderprogramma.

In het geval van deze beschikking wordt een specifieke uitvoeringsstructuur opgezet, tezamen met de organisatiestructuur en passende beheerslichamen die nodig zijn voor de uitvoering van de actie. Overeenkomstig bijlage II zal de Gemeenschap financiële steun aan het initiatief verstrekken en actief deelnemen aan de tenuitvoerlegging met de meest adequate middelen voor de actie.

- **Initiatief uit hoofde van artikel 169 betreffende KMO's die onderzoek uitvoeren**

Doel is het opzetten en uitvoeren van een gezamenlijk O&O-programma ten behoeve van KMO's die onderzoek uitvoeren teneinde hun onderzoeks- en innovatiecapaciteit te ontwikkelen. Op basis van EUREKA bevordert en ondersteunt dit initiatief de door dergelijke KMO's geleide transnationale O&O-projecten. Dit initiatief vormt een aanvulling op andere op KMO's gerichte acties die worden uitgevoerd in het kader van het zevende kaderprogramma.

De Gemeenschap zal financiële steun aan het initiatief verstrekken en deelnemen aan de tenuitvoerlegging met de meest adequate middelen voor de actie.

FINANCIËEL MEMORANDUM

1. BENAMING VAN HET VOORSTEL:

Voorstel voor een BESCHIKKING VAN DE RAAD tot vaststelling van een specifiek programma voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: "Capaciteiten" (2007-2013)

2. ABM/ABB-KADER

ONDERZOEK...

3. BEGROTINGSONDERDELEN

3.1. Begrotingsonderdelen (beleidsuitgaven en bijbehorende uitgaven voor technische en administratieve bijstand) inclusief omschrijving:

02 02 06 Proefproject: op kennis gerichte regio's; 02 02 02 01 Onderzoek en innovatie; 08 08 01 02 Horizontale onderzoeksactiviteiten waarbij het midden- en kleinbedrijf betrokken is; 08 08 01 03 Specifieke maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking; 08 10 01 01 Onderzoek en innovatie; 08 10 01 03 Onderzoeksinfrastructuur; 08 10 01 04 Wetenschap en samenleving; 09 04 03 Onderzoeksinfrastructuur

(definitieve begrotingsnomenclatuur voor KP7 wordt te gelegener tijd vastgesteld)

3.2. Duur van de actie en van de financiële gevolgen:

2007-2013 behoudens de goedkeuring van het nieuwe kader voor de financiële vooruitzichten

3.3. Begrotingskenmerken :

Begrotingsonderdeel	Soort uitgave		Nieuw	Bijdrage EVA	Bijdragen kandidaat-lidstaten	Rubriek financiële vooruitzichten
02, 06, 08, 09 en 11	Niet-verplicht	GK ³¹	JA	JA	JA	Nr. [1a]
XX.01	Niet-verplicht	NGK ³²	JA	NEE	NEE	Nr. [1a...]
XX.01.05	Niet-verplicht	NGK	JA	JA	JA	Nr. [1a...]

³¹ Gesplitste kredieten

³² Niet-gesplitste kredieten

4. OVERZICHT VAN DE MIDDELEN

4.1. Financiële middelen

4.1.1. Overzicht van de vastleggingskredieten (VK) en betalingskredieten (BK)³³

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Soort uitgave	Punt nr.		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Beleidsuitgaven³⁴										
VK	8.1	a	4.955,289	6.450,321	7.929,201	9.553,215	11.203,503	12.811,940	14.568,946	67.472,416
BK		b	1.982,116	4.066,715	6.097,835	7.985,639	9.578,238	11.189,390	26.572,482 ³⁵	67.472,416
Administratieve uitgaven binnen het referentiebedrag³⁶										
Technische & administratieve bijstand (NGK)	8.2.4	C	706,648	720,781	735,196	749,900	764,898	780,196	795,800	5.253,418
TOTAAL REFERENTIEBEDRAG										
VK		a + c	5.661,937	7.171,102	8.664,398	10.303,115	11.968,401	13.592,136	15.364,746	72.725,834
BK		b + c	2.688,764	4.787,496	6.833,031	8.735,539	10.343,136	11.969,586	27.368,282 ³⁷	72.725,834
Administratieve uitgaven die <u>niet</u> in het referentiebedrag zijn begrepen³⁸										
Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven (NGK)	8.2.5 d		11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483
Andere niet in het referentiebedrag begrepen administratieve uitgaven (NGK)	8.2.6 e		0,807	0,824	0,840	0,857	0,874	0,891	0,909	6,002

³³ Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005)119 def.).

³⁴ Uitgaven die niet onder hoofdstuk xx 01 van de betrokken titel xx vallen.

³⁵ BK heeft betrekking op 2013 en volgende jaren.

³⁶ Uitgaven in het kader van artikel xx 01 05 van titel xx..

³⁷ BK heeft betrekking op 2013 en volgende jaren.

³⁸ Uitgaven in het kader van hoofdstuk xx 01, met uitzondering van de artikelen xx 01 05.

Totale indicatieve kosten van de maatregel

TOTAAL VK inclusief personeelsuitgaven	a+c +d +e	5.674,377	7.183,791	8.677,340	10.316,316	11.981,867	13.605,871	15.378,756	72.818,319
TOTAAL BK inclusief personeelsuitgaven	b+c +d +e	2.701,204	4.800,186	6.845,974	8.748,741	10.356,602	11.983,321	27.382,292	72.818,319

Medefinanciering

Indien het voorstel door lidstaten of uit andere bronnen (geef aan welke) wordt medegefinancierd, geef dan een raming daarvan in de onderstaande tabel (voeg extra rijen toe indien de medefinanciering uit meer dan een bron afkomstig is):

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Medefinancieringsbron		Jaar n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5 e.v.	Totaal
.....	f							
TOTAAL VK inclusief medefinanciering	a+c +d+ e+f							

4.1.2. Verenigbaarheid met de financiële programmering

- Het voorstel is verenigbaar met de volgende financiële programmering (Mededeling van de Commissie van februari 2004 betreffende de financiële vooruitzichten 2007-2013 COM (2004) 101).
- Het voorstel vergt herprogrammering van de betrokken rubriek van de financiële vooruitzichten.
- Het voorstel vergt wellicht toepassing van de bepalingen van het Interinstitutioneel Akkoord³⁹ (flexibiliteitsinstrument of herziening van de financiële vooruitzichten).

4.1.3. Financiële gevolgen voor de ontvangsten

- Het voorstel heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten
- Het voorstel heeft de volgende financiële gevolgen voor de ontvangsten:

³⁹ Zie de punten 19 en 24 van het Interinstitutioneel Akkoord.

Bepaalde geassocieerde staten dragen mogelijk bij in de financiering van de kaderprogramma's.

In overeenstemming met artikel 161 van het Financieel Reglement kan het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek inkomsten halen uit verschillende types van concurrerende activiteiten en uit andere diensten die voor externe instanties worden verleend.

In overeenstemming met artikel 18 van het Financieel Reglement kunnen bepaalde inkomsten worden gebruikt om bepaalde posten te financieren.

in miljoen euro (tot op een decimaal)

Begrotingsonderdeel	Ontvangsten	Vóór de actie [Jaar n-1]	Situatie na de actie							
			[Jaar n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5]		
	a) <i>Ontvangsten in absolute bedragen</i>									
	b) <i>Verschil in ontvangsten</i>	Δ								

4.2. **Personele middelen in voltijdequivalenten (VTE; ambtenaren, tijdelijk en extern personeel) – zie punt 8.2.1.**

Jaarlijkse behoeften	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totale personele middelen in VTE ⁴⁰	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848

5. **KENMERKEN EN DOELSTELLINGEN**

5.1. **Behoeftte waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien**

Dit specifiek programma voorziet in de behoefte om de excellentie van de onderzoeks- en innovatiecapaciteiten in Europa te vergroten. Aan deze behoeften zal worden voldaan door het ondersteunen van moderne en effectieve onderzoeksinfrastructuur, het versterken van de innovatiecapaciteit van KMO's, het versterken van het onderzoekspotentieel van Europese regio's, het realiseren van het volledige onderzoekspotentieel van de uitgebreide Unie, het opbouwen van een

⁴⁰ De cijfers in de tabel hebben enkel betrekking op het op grond van de personeelsformatie gefinancierde personeel voor alle acties onder contract onder verantwoordelijkheid van de DG's RTD, INFSO, TREN, ENTR en FISH. Deze cijfers omvatten dan ook niet de posten van de personeelsformatie uit de beleidsbegroting en de posten van de personeelsformatie van het GCO (zie documenten COM(2005)439 & 445 def.).

effectieve en democratische Europese kennismaatschappij en het spelen van een leidende rol op wereldniveau.

5.2. Meerwaarde van het communautaire optreden, samenhang van het voorstel met andere financiële instrumenten en mogelijke synergie

Dit specifiek programma strekt ertoe het hefboomeffect en de impact van de onderzoeksuitgaven op Europees niveau binnen het beschikbare budget te maximaliseren met een grote mate van continuïteit en met belangrijke nieuwe benaderingen die capaciteit tot stand brengen voor de onderzoeksexcellentie van morgen. Telkens wanneer dat nodig is worden synergieën en complementariteit met andere communautaire beleidslijnen en programma's nagestreefd.

5.3. Doelstellingen, verwachte resultaten en bijbehorende indicatoren van het voorstel in de context van het ABM

Dit specifiek programma versterkt de onderzoeks- en innovatiecapaciteiten in geheel Europa en zorgt voor het optimale gebruik ervan. De doelstellingen worden gerealiseerd via initiatieven op de zes onderstaande gebieden, waarvan de doelstellingen verder worden gedetailleerd in bijlage I.

- Optimaliseren van het gebruik en de ontwikkeling van onderzoeksinfrastructuren;
- Versterken van de innovatieve capaciteiten van KMO's en hun vermogen om van onderzoek te profiteren;
- Ondersteunen van de ontwikkeling van regionale door onderzoek aangestuurde clusters;
- Ontsluiten van het onderzoekspotentieel in de convergentieregio's en ultraperifere regio's van de EU;
- Dichter bij elkaar brengen van wetenschap en maatschappij voor de harmonieuze integratie van wetenschap en technologie in de Europese maatschappij; en
- Horizontale acties en maatregelen ter ondersteuning van internationale samenwerking.

Dit specifiek programma ondersteunt ook de coherente ontwikkeling van onderzoeksbeleid.

Er worden **prestatie-indicatoren** ontwikkeld op drie niveaus. Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren van het traject of de richting van de wetenschappelijke en technische vooruitgang, zoals nieuwe normen en instrumenten, wetenschappelijke technieken, octrooiaanvragen en licentieovereenkomsten, nieuwe producten, processen en diensten.

Beheersindicatoren om de prestaties intern te monitoren en de besluitvorming van het hogere management te ondersteunen. Daartoe behoren onder meer het niveau van budgetuitvoering, de contracteringstermijn en de betalingstermijn.

Resultaat(effect)indicatoren om de algemene effectiviteit van het onderzoek te toetsen aan de doelstellingen van hoog niveau. Daartoe behoren onder meer toetsing op geaggregeerd kaderprogrammaniveau (bv. effect op de realisering van de Lissabon-, Göteborg-, Barcelona- en andere doelstellingen) en toetsing op het SP-niveau (bv. bijdrage aan de W&T- en economische prestaties van de EU).

5.4. Wijze van uitvoering (indicatief)

Voor de uitvoering van de actie gekozen methode(n).

- Gecentraliseerd beheer
 - Rechtstreeks door de Commissie
 - Gedelegeerd aan:
 - Uitvoerende agentschappen
 - Door de Gemeenschappen opgerichte organen als bedoeld in artikel 185 van het Financieel Reglement
 - Nationale publiekrechtelijke organen of organen met een openbaredienstverleningstaak
- Gedeeld of gedecentraliseerd beheer*
 - Met lidstaten
 - Met derde landen
- Gezamenlijk beheer met internationale organisaties (geef aan welke)*

Opmerkingen:

De Commissie stelt een gecentraliseerd beheer van dit programma voor, zowel direct door de Commissie als indirect door delegatie aan een uitvoerend agentschap of aan structuren die zijn opgericht op grond van artikel 169 of 171 van het Verdrag.

Voor acties op basis van artikel 169 of artikel 171 van het Verdrag – met name betreffende multigefinancierde grootschalige initiatieven en inclusief de ontwikkeling van nieuwe infrastructuren van Europees belang – worden de beheersstructuren vastgesteld per geval overeenkomstig de specifieke kenmerken van de betrokken actie, worden ze opgezet bij de besluiten houdende instelling van de acties en brengen zij beheer buiten de Commissiediensten met zich mee.

De KMO-specifieke regelingen (Onderzoek voor KMO's en Onderzoek voor KMO-associaties) worden gekenmerkt door activiteiten die een groot aantal kleine verrichtingen genereren, maar waar er geen directe of geen koppeling is tussen de gedetailleerde follow-up van de gefinancierde projecten en de ontwikkeling van W&T-beleid. Het beheer van deze activiteiten wordt toevertrouwd aan een uitvoerend agentschap, dat de uitnodigingen en het in ontvangst nemen van

voorstellen beheert, de instrumenten voor de budgetuitvoering goedkeurt, contracten en subsidies toekent, zich bezighoudt met individueel beheer en betalingen op projectniveau, en alle informatie verzamelt, analyseert en aan de Commissie verstrekt die nodig is om leiding te geven aan de uitvoering van het programma. De Commissie houdt zich bezig met het toezicht op het beleid en de opstelling van procedures en werkprogramma's. De Commissie zorgt voor feedback naar het werkprogramma, latere programma's en andere beleidsinitiatieven toe via monitoring en evaluatie op projectportefeuille- of subprogrammaniveau.

Voor andere delen van het programma, waar de koppeling tussen de gedetailleerde follow-up van de gefinancierde projecten en de ontwikkeling van W&T-beleid duidelijk is, wordt een uitvoerend agentschap belast met het beheer van uitnodigingen en evaluaties en voert het taken uit als het in ontvangst nemen en administratieve beheer van ingediende voorstellen, uitnodigen en betalen van (door de Commissie gekozen) met evaluatie belaste deskundigen, verlenen van logistieke ondersteuning van de voorstevaluatie en mogelijk nog andere taken, zoals controle van de financiële levensvatbaarheid en levering van statistieken. De continue mogelijkheid om bepaalde taken aan privé-ondernemingen uit te besteden (bv. voor de ontwikkeling, het beheer en de ondersteuning van IT-tools) wordt niet uitgesloten. Evaluatie, contractering en beheer van projecten worden door de Commissiediensten uitgevoerd teneinde de nauwe koppeling tussen dergelijke activiteiten en de beleidsformulering te behouden.

6. TOEZICHT EN EVALUATIE

Toezicht- en evaluatieaspecten komen aan de orde in het financieel memorandum bij het voorstel voor het zevende kaderprogramma, COM(2005) 119 def.

7. FRAUDEBESTRIJDINGSMAATREGELEN

Er moeten ook passende maatregelen worden genomen om onregelmatigheden en fraude tegen te gaan en de nodige stappen moeten worden gezet om verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist gebruikte middelen te recupereren in overeenstemming met Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen⁴¹, Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen⁴², Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen⁴³, Verordening (EG, Euratom) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de

⁴¹ PB L 248 van 16.9.2002, blz.1.

⁴² PB L 357 van 31.12.2002, blz.1.

⁴³ PB L 312 van 23.12.1995, blz.1.

Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden⁴⁴ en Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF).⁴⁵

⁴⁴ PB L 292 van 15.11.1996, blz.2.

⁴⁵ PB L 136 van 31.05.1999, blz.1.

8. MIDDELEN

8.1. Financiële kosten van de doelstellingen van het voorstel

Vastleggingskredieten, in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

(Vermeld de doelstellingen, acties en outputs)	Jaar 2007		Jaar 2008		Jaar 2009		Jaar 2010		Jaar 2011		Jaar 2012		Jaar 2013		TOTAAL	
	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 1 ⁴⁶ ONDERZOEKS-INFRA-STRUCTUUR		302,987		386,889		469,886		560,992		653,570		743,812		842,365		3.960,500
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 2 ⁴⁶ ONDERZOEK VOOR EN DOOR KMO'S		145,434		185,707		225,545		269,276		313,714		357,030		404,275		1.900,980
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 3 ⁴⁶ KENNISREGIO'S		12,119		15,476		18,795		22,440		26,143		29,752		33,690		158,415

⁴⁶ Zoals beschreven in punt 5.3

OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 4 ⁴⁶	42,418	54,164	65,784	78,539	91,500	104,134	117,851		
ONDERZOEKS- POTENTIEEL									554,390
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 5 ⁴⁶	42,418	54,164	65,784	78,539	91,500	104,134	117,851		
WETENSCHAP EN MAATSCHAPPIJ									554,390
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 6 ⁴⁶	27,560	34,966	42,410	50,605	58,957	67,089	76,003		
INTERNATIONALE SAMENWERKING									357,590
TOTALE KOSTEN	572,937	731,365	888,205	1.060,391	1.235,383	1.405,950	1.592,035		7.486,265

8.2. Administratieve uitgaven

8.2.1. Aantal en soort personeelsleden

Soort post		Huidig of extra personeel dat zal worden ingezet voor het beheer van de actie (aantal posten/VTE)						
		Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013
Ambtenaren of tijdelijk personeel ⁴⁷ (XX 01 01)	A*/AD							
	B*, C*/AST							
Uit art. XX 01 02 gefinancierd personeel ⁴⁸								
Uit art. XX 01 05 gefinancierd ander personeel ⁴⁹	A*/AD							
	B*, C*/AST							
TOTAAL⁵⁰		1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848

8.2.2. Omschrijving van de taken die uit de actie voortvloeien

Uitvoering van het kaderprogramma

8.2.3. Herkomst van het (statutaire) personeel

(Wanneer meer dan een bron wordt vermeld, geef dan het aantal posten per bron)

Posten die momenteel zijn toegewezen aan het beheer van het te vervangen of te verlengen programma

Posten die al zijn toegewezen in het kader van de JBS/VOB-procedure voor jaar 2006

Posten waarom in het kader van de volgende JBS/VOB-procedure zal worden gevraagd

⁴⁷ Waarvan de kosten NIET door het referentiebedrag worden gedekt.

⁴⁸ Waarvan de kosten NIET door het referentiebedrag worden gedekt.

⁴⁹ Waarvan de kosten door het referentiebedrag worden gedekt.

⁵⁰ De cijfers in de tabel hebben enkel betrekking op het op grond van de personeelsformatie gefinancierde personeel voor alle acties onder contract onder verantwoordelijkheid van de DG's RTD, INFSO, TREN, ENTR en FISH. Deze cijfers omvatten dan ook niet de posten van de personeelsformatie uit de beleidsbegroting en de posten van de personeelsformatie van het GCO (zie documenten COM(2005)439 & 445 def.)

Bestaande posten binnen de beherende dienst die worden heringedeeld (interne herindeling)

Posten die voor jaar n nodig zijn maar die in het kader van de JBS/VOB-procedure voor dat jaar nog niet zijn toegewezen

8.2.4. *Andere administratieve uitgaven binnen het referentiebedrag (XX 01 05 – Uitgaven voor administratief beheer⁵¹)*

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Begrotingsonderdeel (nummer en omschrijving)	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013	TOTAAL
Statutair personeel								
xx.01 05 01	304,222	310,306	316,513	322,843	329,300	335,886	342,603	2.261,673
Extern personeel								
xx.01 05 02	205,478	209,587	213,779	218,055	222,415	226,863	231,401	1.527,577
Andere administratieve uitgaven								
xx.01 05 03	196,948	200,888	204,904	209,002	213,183	217,447	221,796	1.464,167
Totaal Technische en administratieve bijstand	706,648	720,781	735,196	749,900	764,898	780,196	795,800	5.253,418

⁵¹ Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005)119 def.).

8.2.5. *Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen*

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Soort personeel	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013	TOTAAL
Ambtenaren en tijdelijk personeel (08 0101 en)	11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483
Uit art. XX 01 02 gefinancierd personeel (hulpfunctionarissen, gedetacheerde nationale deskundigen, personeel op contractbasis, enz.)								
Totaal Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven die NIET in het referentiebedrag zijn begrepen)	11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483

Berekening– *Administratieve uitgaven*

Deze zijn berekend uitgaande van de volgende veronderstellingen:

- *het aantal ambtenaren ten laste van het vroegere deel A van de begroting blijft op het niveau van 2006*
- *uitgaven stijgen elk jaar 2% volgens de verwachte inflatie zoals aangegeven in Fiche 1 REV (werkdocument van de Commissiediensten i.v.m. de financiële vooruitzichten),*
- *108 000 € voor elke ambtenaar, en 70.000 € voor het externe personeel (prijzen van 2004)*

Berekening – *Uit artikel XX 01 02 gefinancierd personeel*

Verwijs zo nodig naar punt 8.2.1

8.2.6 Andere administratieve uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen⁵²

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012 en 2013	TOTAA L
XX 01 02 11 01 – Dienstreizen	0,320	0,326	0,333	0,339	0,346	0,713	2,376
XX 01 02 11 02 – Conferenties en vergaderingen	0,010	0,010	0,011	0,011	0,011	0,023	0,076
XX 01 02 11 03 – Comités ⁵³	0,478	0,487	0,497	0,507	0,517	1,065	3,550
XX 01 02 11 04 – Studies en adviezen							
XX 01 02 11 05 - Informatiesystemen							
2 Totaal Andere beheersuitgaven (XX 01 02 11)							
3 Andere uitgaven van administratieve aard (vermeld welke en verwijst naar het begrotingsonderdeel)							
Totaal Andere administratieve uitgaven die NIET in het referentiebedrag zijn begrepen	0,807	0,824	0,840	0,857	0,874	1,801	6,002

Berekening - *Andere administratieve uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen*

Deze cijfers zijn geschat op basis van de verzoeken van DG RTD van 2006 verhoogd met 2% voor de verwachte jaarinflatie. (Fiche 1 REV)

De behoeften aan personele en administratieve middelen zullen worden gedekt uit de toewijzing voor het DG dat met het beheer is belast, in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure. In verband met de toewijzing van posten moet rekening worden gehouden met een eventuele hertoewijzing van posten tussen diensten op basis van de nieuwe financiële vooruitzichten.

⁵² Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005)119 def.).

⁵³ EURAB-comité.